

310339

ప్రతిది న ము వ్ర క టిం వ (బ డు ను.

Vol. 9.

చెన్న పట్టణము 1922 వ సం॥ ఆగస్టు నెల 22-వ తేది మంగళవారము

No. 120

నంపుటము ౯

మండులి నా మ రం ప త్న క ము, శ్రావణ మాస బహుళ అమావాస్య 30.

సంచిక ౧౨౦

అమృతాంజనము

గాయము పుండ్లకు ఘనమయిన మందు.

చక్కనిడబ్బితో చూసినా 1-కి 0-10-0 ప్రతియింటి నుండదగినది.

అమృతాంజనము లోకప్రసిద్ధిని బడసియున్నది.

అమృతాంజనము అన్ని సెప్పలకు సిద్ధామృతము.

అమృతాంజనము అమృతశబ్ద మాదినిగల మాయమందు గాదు.

నకలు మందులవలన మోసము గలుగును.

వంచభావచీటిని చూచికొనిన మోసము గలుగును.

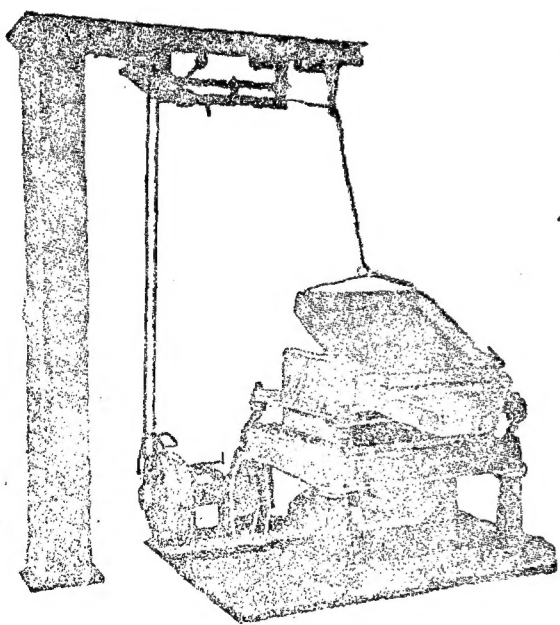
అమృతాంజనము అంజనశబ్ద మంతమున గల నకలుమందు గాదు.

అమృతాంజనమునకు సామెనమందు అమృతాంజనమే.

అమృతాంజనం డిపో, { 6, 7 తంబు శ్లోనిధి, బాల్మిక్ - మద్రాసు.
లేక 109 ప్రేరికోడ్, ఫోర్టు - బొంబాయి.

ది మార్షల్ మూర్ - వేటింటు "రాపిడ్"

టీ సి ప్లింగు మెషిను.

ది "రాపిడ్" టీ సి ప్లింగు మెషిను ధర చాలా వితమైనది, పనివిస్తారముగా చేయును.

చాల కొద్దిసేలము మాత్రమే చాలును.

కోత కోయవలసినట్టి తేయా కంతలైన కొన్ని చుట్టుచుట్టునంతలోనే కోసివేయును. గనుక ఎక్కువ తిరుగవలసిన అవశ్యము లేక; ఎక్కువ ఖర్చు తగులను.

గుండ్లని తేరింగు పెట్టెమీద అది చక్కగా అమర్చి బడియున్నది. ఇది తేయాకును 5 రకములుగా అతిశ్రేష్ఠ కలములు వేరుచేయును. అట్లు ఏర్పరచి నది చాలా శుభ్రముగా నుండును.

మా క్రొత్త స్టాకు లిస్టుకు వ్రాయ గోరెదము.

(14)

Marshall, Sons & Co., (India) Ltd.

ENGINEERS

MADRAS

BOMBAY

CALCUTTA

LAHORE

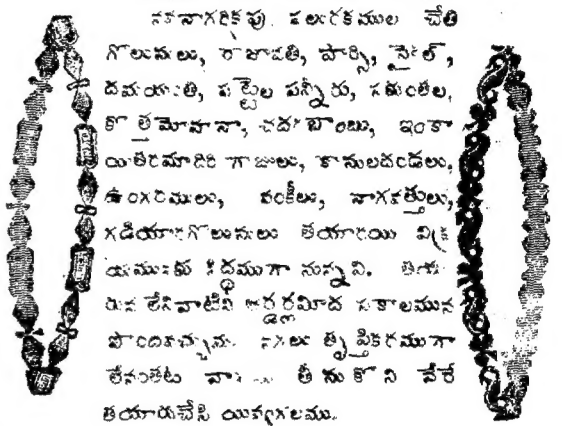
BEZWADA

TANJORE

A A. A.

మొదటిరకం నవరం బంగారుచే

తయారు కాబడిన

ఉమ్మడి రామయ్య శ్లోని గురుస్వామి శ్లోని (1842) అందు కంచెని, నగల వర్తకులు, 649 ప్రవాహనానాడు, మద్రాసు.

వెలసులభము. ఫల మధికము.

ఏలూరులో గొప్ప మేడ లాటరీ

మాటూరి బ్రహ్మన్న గారి

కుమార్లు సర్వేశం తాలూకు మేడ.

రూ 16,500 లకు లాటరీ

చీటి 1-కి రు 5 ల చొ॥ 3,300 చీట్లు

అమ్మలారా!

కృష్ణాజిల్లా, ఏలూరు జెడ్డుబారులోని మ్యూనిసిపల్ నెం 148 రు కలిసిబతుంటిన్ని రెండు తిరుగులు గలిగినా మేడను అద్దాల వీరువాల ఫిట్టింగున్న, స్థలము సహా లాటరీ మాలముగా విక్రయించుచున్నాను. 1922 వ సంవత్సరము ఫిబ్రవరి 10 వ తేదినంది చీట్లు విక్రయించుచున్నాను. చీట్లు పూర్తి యగుచున్నవి. లాటరీ చీట్లు కూడతూ పూర్తియైన వెంటనే లాటరీ కలిపే తేది పత్రికలలో ప్రచురపాలి దొలబాసపట్టణములో ఘనానా మనమ్యుల యెడల లాటరీవేరుబడును. గనుక ప్రతివాడును వారి వారి యిష్టప్రకారం స్వయంమనకు కది నుంచితరణము. తిరుగుడు. తరుణము మించిపోయిన తరువాత కల్పాల్పపడేన లాభములేదు. లాటరీ చీటి ఒకటికి రూ 5 ల మాత్రమే. ఇంకా పూర్ణమున విడిచిపెట్టు, వివరములున్న కొరువారు మా యెడలబట్టగాని నేరుగా నాకు వాసిగాని బతుకొకలయెను. ఈ చీట్లవల్ల కనూలు అయ్యె సామ్య కృష్ణాజిల్లా యేలూరు జెడ్డులో కో అపరేటివు బ్యాంకులో నుంచబడును.

2. ప్రతిగానమునందును మంచి యెబట్టు కావలయును. మంచి కమిషను ఇయ్యబడును. వివరములు కొరువారు యిక్రింది సుతికముచేసినవారికి వ్రాసిగాని, స్వయముగా వచ్చిగాని తెలుసుకొనదయ్యను. (189)

"చీట్లు కావలసినవారు, తమ అడ్డమును స్వప్రముగ వ్రాయుచు చీటి 1-కి రు 5 ల చొప్పున వాటి అడ్డరు చేసిన యెడల, అందిన వెంటనే చీట్లు టపాలో పంపించబడును."

ఏలూరు
కృష్ణాజిల్లా.
1-7-1922.

మాటూరి సర్వేశం,
మేడ వాక్కువారుడు.

శాసన తిరస్కారము సత్వ రావశ్యకత

శాసన తిరస్కారము నమలునం దుంచుటయం దేశ కి
భిన్నాభిప్రాయము లున్నవి.

వ్యక్తి శాసన తిరస్కారము, అందు త్రివిధ శాసన తిరస్కారము, రక్షణాధికారము తిరస్కారము, సాంఘిక శాసన తిరస్కారము, అందు మఱువ త్రివిధ శాసన తిరస్కారములు నున్నవి. కొన్ని శాసనములను మూలమే ధిక్కరించుట, అన్నింటిని తిరస్కరించుట, దుర్భాసములను మూలమే వుల్లంఘించుట, పన్నుల నియమములను తరగియుట వై శాసన తిరస్కారములందు గలవు. తరువాతి దేశమునం దంతిమము అమలునం దుంచుట, కొన్ని ప్రదేశములలో, నియమిత ప్రదేశములలో మూలమే అమలునం దుంచుట మున్నగు విభిన్నములు గలవు. ఇందు మన కెయ్యది ఆచరణీయమో ఎయ్యది సాధ్యమో అలోచించుము.

గాంధీ సూచించునట్లు ఒక ప్రదేశమునందు కొందఱిచే శాసన తిరస్కారమును చేయుటకు మనకు సాధ్యమగునది కాదు. అట్లు చేయుటకులన ప్రభుత్వమువారి బలమును వెల్లఱుచెదరు గావించుటకు మారుగ వారిబలము నంటిని వారికే వోటియందు కేంద్రీకరించుట కవకాశమిచ్చువార మగుదు న్నారము. సామ్రాజ్య వాంఛ యుం టి దాదాపు కార్యములైన యుద్ధములు, విర్రాంతులందు అట్లుగను సామ్రాజ్యములు నిర్మించినపుడు వా రెటువంటి కార్యములైన జేరికదా? అవాటి అంగీకారము గ్రామములను దేవతలను తమలెట్టి గ్రామములను తుదాదాపు బాల్సేసి యడవులకు నోలిరి. స్త్రీలను బిడ్డలను కాల్చివేసిరి.

అవాటి సన్నిహితులు వెదవాడయి: 'అంగీకారము లేకు లగుదురని' పసిబాటర నకేటలను విదేశముల కివేసెరి. తన ములనుకాల్చి అట్లుకచ్చు ముటలయందు బాలురను బాతకలను పడవేసి ధిక్కరించెరి. అంతకన్న అమావమగు రక్షణమును వివరము. రాజ్యము పోవుచిరి అంతటి దారుణకార్యముల కొడిగట్టవలసివచ్చినను నచ్చును. కావున అంతటి చిహ్నకార్యమునకు బ్రజలు సిద్ధపడుట దుర్లభము. సర్వజనాభిమానము, శాంతియుండును అని గాంధీకంటి నాయకుని యందను దేశమునందలి పలువురు బకేవోట సమావేశములు ప్రపంచము నచ్చెరువు గొల్పు విభిన్నముల దౌర్భాగ్య రాహిత్యముగ నా సాత్వికనిరోధమును మహాయుద్ధము చేయ సుకీర్ణులగుదు రేమొ కాని అన్యధా అయ్యది సంభవించు. కావున అట్టి తిరస్కారము ప్రభుత్వము మనకు ఆచరణీయముకదు

వ్యక్తి శాసనోల్లంఘనము కావలెనని కొందఱు పాడుచున్నారు. అందును ఏదిలేకున్న నిదియైన చేతలను వాగు కొందఱును, సాంఘిక తిరస్కారము విప్లవకాకరమగుటచే అచరింపగూడదని చెప్పుచు, ప్రభుత్వమువారి నిర్బంధనిధానముకు బదులుగ వ్యక్తి తిరస్కారమును చేయవచ్చు నని చెప్పువారు మఱి కొందఱు కలరు. ఇం జేమాద్యముకలనగాని లాభములేదు. ప్రభుత్వము చలించదు. ఇకను యిరువదివేలమంది జైలునకు వెళ్లినను చలనముండదు. అందులకు మల్లీ, చీరాల వీరయ్యరావ్యవహారములే నిదర్శనములు. అందువలన కేవలము వ్యక్తి తిరస్కారము లాభప్రదము కాదు.

ఇకను సాంఘిక శాసన తిరస్కారము విషయ ములోచింతము. శాసన తిరస్కారము నమలునం దుంచుటయందు మనము ప్రభుత్వమువారితో గొప్ప సుదృఢ మొనరించుచున్నా మనియు, దేశమునందు గొప్ప విప్లవమును తెచ్చివారమనిమాత్రము మఱువజనదు. ఈపద్ధతి విప్లవకర మగుటచే పనికి రాదని వాదించుచున్నారు. వారి దుష్టలమే వారి నట్లు చెప్పనిచ్చుచున్నది. ఒక పరిస్థితులనుండి వేరొక పరిస్థితులకు మార్పు ఎప్పుడుండునో అప్పుడే విప్లవము సంభవించును. అయ్యది తప్పదు. గాంధీ బాద్మోలియందు ప్రారంభించెదనని చెప్పుచు 'నేను దేశమునందు గొప్ప విప్లవమును తెచ్చివెట్టుచున్నాను' అని చెప్పియేయుండెను. అందుచే అందులకు వెఱవ నక్కఱలేదు.

శాసన తిరస్కారము సాంధ్య దేశమునందు దొమ్మరాలూడుటకై అవలంబించుటలేదు. స్వరాజ్యము సంపాదించుట కియ్యది ప్రాధాన్యముగ నుంచుకొనివారము. ఈప్రాధాన్యము పన్నుటయం దియ్యది దుర్భేద్యముగ నుండవలయును. కొంతవఱకు నడచి తరువాత మఱువలచ్చిన లాభముండదు. అయ్యది సాంతముగ దేశమంతటను అన్ని వర్గములవారితో అవలంబింపబడవలెను. సకము నేర్పకొని, ముందుకునడచి, మఱువలచ్చిన 'నా యభిప్రాయనికై నడి మధ్యను ఆపివేటులయిన చచ్చుటో, లేక వైర్యముగగుటో, చిత్రసంక్షోభము సంభవించుటో సంభవించును. ప్రభుత్వమువారలకు ధైర్యము పొచ్చును. పరపతి ములును.

ఈ శాసన తిరస్కారమునం దన్ని వాతులవారును, అన్ని వర్గములవారును పాల్గొనవలెను. సకలవృత్తులం దుండువారును పాల్గొనవలెను. కొందఱు కవకాశముండి మఱి కొందఱు కవకాశము లేకున్నను, కొన్ని స్థలములందే చేయబడి మిగిలిన స్థలములందు ఆచరణపడకున్న అయ్యది విషాదమునందు అంతరించును. దేశమునందలి వర్తకులు, రహితులు, పెట్టుబడిదారులు, లాయరు, ఉపాధ్యాయులు, గువస్తాలు, ఉద్యోగియులు, సైనికులు, పోలీసువారు, పల్లెలం, దుండువారును, పట్టణముల వారును అందఱు ఏదోవిధమగు తిరస్కారమును చేయవలెను. ప్రభుత్వమువారి బలము తగ్గించుటకు పోలీసులను, ఉద్యోగియులను, సిపాయిలను మన వైర్యమునందు చేరి పోరాడుమని చెప్పుకలెను. వారి భనాగామును నింపు కన్నులను చెల్లించుకూడదు. అప్పుడు భనము నున్నయగును. ఉద్యోగియులు చచ్చుగువారు చూడవలెన వారిలము చిందరవందల యగును. అందువలన మనయందలి సంకయాత్ములు సంయతము వారికి సహాయము చేయరు. ముగయులు, కరణములు ఏలాటివిగాని చేయకూడదు ఇందువలన ప్రభుత్వము ఖండింపబడిన ప్రాతికటికలత కలగులును. వివిధములగు శాసన తిరస్కారమును చేయుటకు వివిధతరగతుల ప్రజలు కావలయును. కావున ఒకొక్క తరగతికి వలయు కద్దతి చిహ్నములకు ప్రతి పట్టణమునందును, తాలూకా కొకకంఠము చిహ్నము నిర్మింపబడవలెను. అన్ని సంఘముల వారును ఒకేమయమున వారివారిని అనుమలముప్రకారము నియమింపబడు విధము తిరస్కారమును చేయవలయును. అట్లు చేసినచేతని శాసన తిరస్కారమున రెండుమూడవ వలెనే కాని అన్యధాకాదు.

ఇందులకు కావలసిన గుణముల వాలోచి తము గాంధీ దక్షిణాఫ్రికాయందు, కైరాయందు తిరస్కారమును పెద రిడికెప్పుడు ఖద్దరు ధారణగాని అటరానితనమును మఱువబోవుటకాని, త్రాగుటమఱువకాని, కాతీయ కి శాశాలలను చదువుటకాని నియమములు నియమింపబడలేదు. అన్యథా శాసన తిరస్కారమునకు కావలసిన గుణములు కానేవు. అఖిలభారత శాసననిర్మాణక సంఘమువారిచే నిర్మింపబడినతత్కాలమున నిర్మాణనిధానము తిరస్కారమునకు ముఖ్యమని చెప్పు కక్కరలేదు. దీర్ఘ తిరస్కారమునకు వ్యతిరేకముగ నవేడుట యని సంకయింప నక్కఱలేదు. అది ఆనమయమునకు అవశ్యములుగ తోచినవి. ఇప్పుడు మార్పుకొనినసంకయమున కేయిగానము చెడిపోదు. నిరోధమునకు మనసివి ప్రజలయం దైక్యత, దౌర్భాగ్య రాహిత్యము, ఒకకద్దరిన నడచుట కావలసినచేతని మిగిలిన అనావశ్యకములు. కద్దరు ధారణామగల నైసంకయమున నిరోధమున కర్పణని చెప్పుట కేవలము పోపాటు. అనేక కాణములచే కద్దరు ఒకడు భరింపలేదు. అతడు నిరోధమునందు నాయకుడుగ నుండవచ్చును. పూర్తి ఖద్దరు వేసికొనియన్న వాడు పిటికీయై యూనియన్లవచ్చుక. ప్రహ్లాదుడు ఖద్దరు భరించియే సాత్వికనిరోధము నభ్యసించియుండలేదు.

నిన్నుజాతుల సమస్య యిచ్చుట రానిచ్చుట పారబాటు అయ్యది యీనాడు కరిష్కార మగునది కాదు. స్వరాజ్యమునభిమంతు స్వతంత్రభారతదేశమునందు సయితము ఆ సమస్య పరిష్కారముకాదు. కావున అద్దాని నివో చొప్పించుట అనావశ్యకము. తాగుడు మున్నుటకు తిరస్కారమున కేలాటి సంబంధమును లేదు.

కావున నిర్మాణకార్యకమము నమలునం దుంచినది దేశీయలకు ఎక్కువ కష్టకథినికంటి అనేకులు తయారగులాగున చేయుటయేకాని అన్యధాకాదు. కావున నిర్మాణనిధానము పూర్తిమైనదా యను సమస్య ఆక్కఱలేదు.

మనకు ముఖ్యముగ కావలసినది దౌర్భాగ్యరాహిత్యము. దేశమునం దీర్థత్వము పొగుగ ప్రాకినందులకు ఇప్పుటి పరిస్థితులే తారాణములు. 1904 నెల మన 1922 గల భేదమే అదులకు నిదర్శనము.

ఇందు బహుజనులు చేరుదు రుటయందు నావ సంపూర్ణమగునప్పుడు కలదు. దేశమునందెల్లరును గాంధీ వంటివారుకారు. మఱువలో నావకుంటివారుకారు. నెహ్రూ, దాస్, అబ్దుల్ ఖానువలె అందఱును బహుకాలముదునుక రాజకీయ క్యవహములందే కాలము బుచ్చుచు జీవించుట కియ్యకొనరు. అట్లు చేయుటకు వారికి వీలుకాదు. వారు సన్యాసులుకారు గనుక వారి సంసారవిమయములను వారు గమనింపవలసియున్నది. ఈసమస్య కొలదిమాసములలో పరిష్కార మగునను సమ్యక్మున్నచేగాని పలువురు యిందు పాల్గొనరు. ఉద్యోగము చేయువారిలో ననేకులకు దేశభిమానము మెండుగ నున్నను భోజనమును వెట్టువృత్తి పోవుచున్నది భయపడుదురు. కూలీలు సమ్మె కట్టుకప్పుడు వారు గాంధీకంటివారయి అట్లు చేయుటలేదు. ఏ కొలదిమాసములకైన సమ్మె తప్పుక అంత మునున సమ్యక్ము పూర్తిగ నుండుటచేతనే వారట్లు చేయుటకు సంసిద్ధు డగుచున్నాడు. పరిష్కార మగుట ఎన్నటికొయనుకొనిన వారి సమ్మెకట్టును తలపునకైన తలచరు. వెంటనే సారణికిమగు శాసన తిరస్కారము నమలునం దుంచుటచే తిప్పుక స్వరాజ్యము వచ్చునుగాన, ఆ తిరస్కారము ఒక నియమిమగు శాశిముండి ప్రారంభము చేయబడిన వెనుకవేలు మనకు సహాయము చేయుదురు. అందువలన ప్రభుత్వమువారు నిస్సహాయు లగుదురు.

కావున మనకు కొన్ని దినముల కదవుచుండి ఆ కష్టకథల కాలమునందు శాంతిత్వమును బోధించుటకు మనము ప్రారంభింపవలయును. అలోగా ప్రభుత్వమునానికి అల్లి మేటం ప్రాసి పంపవచ్చును. ఆ తోలిమనాటికి జనా జేమియు రావచ్చు కావన తిరస్కారము నమలునం దుంచవలయును. అలోగా ప్రభుత్వము వారు అభ్యంతరము వెట్టుచున్నను పోటి పడెదు. అపుత్తరువులను నల్లంఘించవలసినదే. కావున యిచ్చువై నాదహించిన విధమున తిరస్కారము గావించబడనగాని లాభములేదు. అన్య విధముగ తిరస్కారమునవలన లాభములేదు. కాలాతిక్యముననే జేకీయులకు సమ్యక్ము పూర్తిగ చిట్టిపోవును. కావున సత్వరమే సార్వజనికముగ శాసన తిరస్కారమును అమలించుట అవశ్యము.

గోనుగుంట్ల వేంకట సుబ్రహ్మణ్యం

బంగారు, వెండి వగైరా ఏలం నోటికి

తెనుమలకీరుపతి వగైరా దేవస్థానములలో 1922 సం॥రం॥ మే, జూన్, జూలై, నెలలలో రాబడిన బంగారువగైరా సన్నపులు యాదిగవ కనుపరచినవాటిని 1922 సం॥రం॥ ఆగస్టు నెల 28 దినమువారం వగలు 12 గంటలమొదలుకొని తెరువతిలో దేవస్థానం ఖజానా ఆఫీసునద్ద ఆదినమున్ను తెరువాలి యేలం పూర్తి అయ్యెచుకొని ప్రదినము అదేవేళకు ప్రారంభించి యేలం వేమబడును. ఏలములో సవాల్ చేయ గోరువారు దేవస్థానముకచ్చేరిలో ఏలమునకుముందుగా కపుకు 1 కి రు 100 రూపాయలు దరావత్తు కట్టి ఏలములో సవాల్ చేయుటకు అర్హులను పొందవలసింది. యేలం ఖాయపరచిన విషయమును గురించి శ్రీ విచారణ కర్తలవారి మంజూరువుత్తర్వు సాదిరియిన తేది లాగాయతు 30 దినములలోవల ఏలముత్తం చెల్లించి లాట్లను పుచ్చుకొనవలయును. అట్లు వాయిదా కాలములో వైకిం చెల్లించి లాట్లు తీసికొని పోని యెడల వాయిదామీరిన తేదిలాగాయతు మరల వకనెలవరకు లాట్లు అనామతులో వుంచబడును. అట్టిరోజులకు దినం 1-కి లాటు 1-కి రు 2 రెండు రూపాయలువంతున జరిమానా చెల్లించి లాట్లు తీసికొనవలయును. యిందుకున్ను తప్పినయెడల సదరు లాట్లు మరువేలం వేయించి అందుచే దేవస్థానమునకు కలిగే నష్టమును పాత్రీ వద్దనుండి క్రిమప్రకారము వసూలుచేయబడును.

మోల్ వివరం	గుమారు మొత్తం తులాల
(1) బంగారు దళా 1 కి తు 10 కంత్తు	1990
(2) బంగారు వాన్యములు లాటుగా రధములు	12
(3) వెండి దళా 1 కి తు 1000 లములు కంత్తు	9742
(4) వెండి వాన్యములు	8
(5) హలి భార్యములు	8218
(6) తేడవములు, కపాకు రు 1000 వంతున	2867
(7) తేగడవెనాలు వకలాటుగ	రు 468
(8) తామ్రము వకలాటుగా	కేర్లు 1518
(9) రాగి వగైరాపాత్రలు వకలాటుగా	828
(10) కత్తములు వగైరా
(11) కర్పూంకగైరా చిల్లరజినికీ పామానులు
దేవస్థానం ఆఫీసు తెనుపతి 81-8-22	సి. దొరస్వామయ్య డివాన్ శేషారెడ్డి

'The Vedic World.'
A Monthly journal of the Vedic Society to defend its all round interests.
Topics of the world reviewed on Vedic basis by eminent Pandits.
First Issue Published on Sravana Pavarnami Dundubhi, 7th August 1922.
Annual Subscription Rs. 3.
Address:—Manager, The Vedic world.
123 Goviadappa Naick Street MADRAS.

వృత్తాంతలేఖలు

కర్నూలు

(స్వతంత్ర విలేఖరి నుండి)

మధ్యకాల తత్వజ్ఞానము సమావేశము

ఆగస్టు 20:— 19.8.22 తేదీన, మధ్యాహ్నము తత్వజ్ఞానసభాభవనకు రాలయి డాక్టర్ అనికెంటుగారు ఈక్రామమును విచ్చేసిరి. రైలుస్టేషన్ వద్ద కొందరు పెద్దవయస్కులు ఆమెకు ఆహ్వానముచేసి సవాగించిరి. మధ్యాహ్నము 3 గంటలకు మునిసిపల్ హైస్కూలులో స్పీటురాలీ జరిగెను. 4 గంటలకు టవును హాలులో తత్వజ్ఞానసభ జరిగెను. డాక్టరు బీసెంటుగారు ఆధ్యక్షత వహించిరి. సభవారు ఆమెకు సవాగనభివేదము నిచ్చిరి. బీసెంటుగారు సభ్యులకు ప్రవచనము గురించి యుపన్యసించిరి. సభ సమావేశానంతరము బహిరంగసభ జరిగెను. ప్రజలపక్షముగా రావుబాబాగారు స. వెం. సరసింజీరావుగారు డాక్టరు బీసెంటుగారికి సవాగభివేదము నిచ్చిరి. బీసెంటుగారు “హాంయూలు రెండవమట్టు” అను విషయమును గురించి యుపన్యసించిరి. ఈదినము ప్రజలకు 9-15 గంటలకు టవును హాలులో డాక్టర్ బీసెంటుగారు మానవజాతి సంరక్షణ కర్తలను గురించి, బహిరంగసభాసము నిచ్చిరి.

డాక్టరు బీసెంటుగారు ఈదినము మధ్యాహ్నము ఈ గ్రామమునుండి వెళ్లిపోయిరి.

ఏలూరు

(ఒక విలేఖరి నుండి)

తత్వజ్ఞానసభ ప్రాసంగికము

ది 14 ఆగస్టు 1922 సంతకము చేసినవారి సాయంకాలమున మునుగు 5 గంటలకు, శ్రీ పురపాలకసభ్య సంఘాధ్యక్ష పాతకాలయొక్క యాద్రాచర్యసంఘము తంపున గొప్పసభ పాతకాలపడకలలో జరిగెను. ప్రధానోపాధ్యాయులు శ్రీ యంత యం. తేనువాని. ఎం. ఎ. ఎల్. టి. గారధ్యక్షత వహించిరి.

కాంగ్రెస్ పార్టీ సభ్యులను కార్యదర్శి జమీనుదేవ పిదప శ్రీరాజకీయోపాధ్యాయ తల్లికు పాతకాలాసాయ ప్రధానోపాధ్యాయులకు బ్రహ్మశ్రీ పోతులూచి కుబ్జయ్యగారు ఎం. ఎ. ఎల్. టి. కార్యదర్శులు కలసియుండే తేది యిట్లుపూర్వం మొదలైంది. తమకీర్తనమును వయస్సుకు మించి సంతోషకారానికి సునియ్య, నిటువంటి సందర్భములు రాజును పౌరద్రవమునంల శ్రీమతి కేశలింగమ్మ తపాతకాలమొదలగువాటియందు గల్గెనియు, తొలిపలుకున తప్పి యాద్రాచర్య విషయమై యిట్లు ముచ్చటించిరి. ఆంగ్లేయవిద్యాప్రాబల్యమున నాద్రాచర్య విద్యార్థులలో దినదినము క్షీణించుచున్నదనియు, ఇందుకు తగుపాటుపు విద్యార్థుల నిర్లక్ష్యభావమే యనియు, నిటువంటి చర్యసంఘములమూలమున నైనను, మాతృభాషాభివృద్ధిగాంచి యుపసాధ్యులు బాంధుదేనియు పొచ్చిరి.

శ్రీవారు కృష్ణదేవరాయలకాలమున గల యాద్రాచర్యమును సూచించు కొన్ని పద్యముల వంత్రంతమనోహరముగ పఠించి, యిట్లు సాని వెదన మొదలగు మహాకవుల గీర్తిచిరి. ఆంగ్లేయవాదము యగు పేర్వీక్వియర్ పర్వలకు చుందితే యెనకు, అవియోధ్రులమగు మన కంతరమణియునుగ నుండన నము, మనభాషావర్ణన లత్యంత శోభాకరము లనియుతెప్పి కొన్ని సీపద్యముల జదివి, తమ మృదువుధురగంధికోపన్యాసమును ముగించిరి.

పిదప సభ్యులు భాషను వృద్ధిజేయుభారము విద్యాభ్యుదయం గుండెనియు, ఇట్లుజేయుట ప్రభుత్వమువారికి కృతినైతేమోన మెంతమాత్రము గాదనియు తెప్పి ప్రోత్సాహభావమున ప్రసాదించిరి.

విశాఖపట్టణము

(ఒక విలేఖరి నుండి)

గాంధీమహాత్ముని అత్యంత పుణ్యదిన సందర్భమున సముద్రపు ఒడ్డున శ్రీమతి పులిగడ్డ సత్యవారాయణపంతులుగారి ఆధ్యక్షతలోకింద నొకసభ జరిగెను. ప్రభుత్వమున ఇరువురు కాంతి పై నిటులు జేక్యోకీర్తనలు పాడిరి - మహాత్ముని ఆధిక్యమునుగూర్చి యను, మనమాయనమును మావలసిన కృతజ్ఞతగూర్చియును ఆధ్యక్షులు, ఆరంభోపన్యాసమును విప్రులుగా కలవిచ్చిరి. “మహాత్ముని యుద్ధము, వర్తమానీతిగతులు, సభయొక్క ము

ఖ్యవిషయములు, శ్రీయత సమిపిను కేశవరావుగారు తేటతెల్లముగా రుజువుచేసిరి. పిదప, శ్రీయత సందర్శనాపురంతులు గారు, దినముయొక్క పరిశ్రమగూర్చియు, మహాత్ముని బోధనల సహనముగూర్చియు, గంధికోపన్యాసము గావించిరి.

వెంటటపటిగాజుగారి ఉపన్యాసము:— శ్రీయత భూపతిరాజు వెంటటపటిగాజుగారు, శ్రీయత సుందరగావుగారిచే ప్రార్థనలై, వచ్చినితెలుగుల సుపయోగించిరి. ఇట్లు బానువన, మిగుల వాత్రంతో వివసాగిరి. ఈసమయ పవిత్రతయినదియు, విచారకరముగూడ యయ్యుండె నని. శోభాభిమాని, చేకమున కంత కాలువకలదునో, మహాత్ముడు తాను ప్రత్యక్షము. జూపుచు, నీ దినముననే బోధించెనుగాన, పవిత్రమనియు. పీఠో కొందరానున వెలవు ప్రకారమ హింసా మార్గము నలంబించిం పక బోవుట యే నాయన జయలులోని బోవుటకు కారణముగాన, విచారమయినదనియు, నాయన నుడిచి మహాత్మునిచేరి ఆ నేతు హింసా నలము వ్యాపించి యుండుట మనమెల్లరకు విశదమే గాని యాయన ప్యానుధవమునకు, మహాత్ముడు నగద్యిభ్యాసకపురుషుడని చెప్పగలరు. మహాత్ముని బంధించుటచే, ప్రభుత్వమువారు గొప్పపాపాటావించిరి. కాని మనవారతమువారి బ్రతివలు చేయుట కిది మొదటికూర్చిగాదు. వారివరలో జోన్ ఆఫ్ ఆర్మను (మెంచితేపు) వ్యవసాయదారులలో యిట్టిసత్రియు, చేకధర్మి గల్గినట్రియు, సాధ్యని తగులజెట్టిరి. అపని చేసినందుకు బ్రతిమలాని తయి వగచుచుండిరి. మహాత్మునివయములో నుండ నట్లు పశ్చాత్తాపపడకమానరు.

వ్యతిరేకాభిప్రాయములను గారించుట యాయుద్ధములో నొక ముగుణము. ఒక్కొక్కటిగా విడదీసి చెప్పచు నిర్మాణకార్యక్రమమునందలి విషయములను చాల బాధకరము లని చెబుచిరి. ప్రస్తుత విద్యావిధానము నిర్లక్ష్యమని ముక్తముగా నుడిచిరి. త్రాగుడు క్రమముగా మానవలయును చేతిపనులు మొదలగు పరిశ్రమలను పోషించిరి.

ప్రధానమంత్రిగారి యుపన్యాసము విషయమై మాటలాడుచు, మనప్రభుత్వమువారికిని ఇంగ్లండు ప్రభుత్వమువారికిని ఆభిప్రాయభేదమున్నట్లు కానబడుచున్నదని నుడిచిరి. పెంటెజు 5 వ తేదీని, ఆయుపన్యాసము గురించి మన ప్రభుత్వమువారి యుద్దేశము తెలియగలదు. అదియునుగాక మంత్రిగారి యుపన్యాసమునకు గలిగినపద్యము ఇంగ్లీషువారును శాస్త్రికాలములో తెలిసి, మహాత్ముని విడుదల జేయగలరు.

ముగించుచు నాయన యిట్లునుడిచిరి. ముందంజవేసినవారు వెనుకకు రావనరమలేదు. వెనుకనున్నవారు ముందువోకు నున్నవారిని చూపింపరాదు. మన కేయే భేదములున్నను త్రోసివైచి నికమత్వముగానుండి జేకనక చేయవలయును అని చెప్పిరి.

కొన్ని పద్యములతో మహాత్ముని స్తుతిపూర్వక కార్యక అభ్యుదయ యుపన్యాసము ఆభివందనములతో సభముగి సెను.

కాకినాడ

(స్వతంత్ర విలేఖరి నుండి)

గాంధీ దినము.

ఆగస్టు 19:— కాకినాడ తాలూకా కార్యగమ సంఘము, కాకినాడ శ్రీల కాంగ్రెసు సంఘము, కాకినాడ ఖిలాఫతు సంఘము యాజమాన్యమున గంధి మహాత్ముని స్మరణమునకై కాకినాడ పురమందిర మైదానమున నిన్ను 6 గంటలకు బహిరంగసభ జరుపబడెను. డాక్టరు పుష్పలూరి గోపాలకృష్ణగారు అధ్యక్షులుగా నుండిరి. శ్రీయత గుణుభాడి కామోదీరావుగారు (జిల్లాకార్యదర్శి) ఉపాధ్యక్షులు కవిగారు (పితాపురం) శ్రీమతి పులగుర్త కనకమ్మగారు, శ్రీయత పులవర్తి భీమలింగమూర్తిగారు మహాత్ముని కిలము మాహాత్మ్యము యిత్యాది విషయములను ప్రకృతపరిస్థితులను వివరించి కాంగ్రెసులో సభ్యులుగా జేరవలయుననియు, ఖద్దరు కట్టకలె ననియు బోధించిరి. సభ 7-30 గంటలకు ముగిసెను.

మ్యూనిసిపల సభ.

నిన్ను 5 గంటలకు కాకినాడ పురపాలకసభ సంఘము సమావేశమయ్యెను. ముఖ్యవైసవిషయము ఉచిత నిష్కంధప్రాధమికవిద్యనుగురించి యాలోచనకురాగా, ప్రజలలో నున్న అలజడి అసౌకల్యముబట్టి యావిషయము యీ 28 వ తేదీ సోమవారమునాడు యోచించుటకును విమర్శించుటకును ప్రస్తుతము అపివేయబడెను. ఇంతకు పూర్వపుదినము పాఠశాల సభచేసి ఎక్కువ పన్నులువేసి యీ నిష్కంధ ఉచితవిద్యను ప్రవేశపెట్టుటకు తమకీర్తనములేదని తీర్మానించి యుండిరి. అందుచేత పాఠశాలలందుండగా కచ్చేసభలో లోకలుగోర్తులు మ్యూనిసిపల సంఘములు ఇన్వెస్టుమెంట్ సలహాలు, యాకొన్నివారి ఉపసంఘమువారు చేసిన సలహాలు అన్నిటిని ప్రజలకు తెలియజేయుచు వర్ష జరిపించి యీ విషయము పర్యవసానమునకు చేరువను.

పరిపాలన నివేదిక.

కాకినాడ మ్యూనిసిపాలిటీయొక్క 1921-22 సంవత్సరము రిపోర్టు సంఘమువారి యెదుట పెట్టబడి ఆమోదింపబడెను.

ఆ సంవత్సరమునకు మొత్తం డి మెండు రూ 1,76,792-5-11 అందులో రూ 1,63,112-12-5 ఆసంవత్సరములో వసూలు కాబడెను. రూ 2876-3-9 కనుక కాశిక పోయినందున మొదరా లిచ్చివేయుటకలనను కొట్టివేయబడెను ఆసంవత్సరాంతమునకు రూ 10,803-5-9 నిల్వ తేలిక, అందులో యిప్పటికి సుమారు అరువేల రూపాయలు కనుక కాశికడెను.

మేనేజిమెంటుకు రూ 11-745-11-2 ను, గోడ్డు వస్త్రాలకు రూ 26,110-11-11 ను విద్యుత్ రూ 22,444-2-3 ను ఆరోగ్యమునకై రూ 87,902-10-5 ను అనగా మొత్తం రూ 1,48,203-3-9 సామాన్యపు ఖర్చులు అయ్యెను. పెట్టుబడి వస్త్రా వాతాలకుడ చేర్చిన రూ 2,62,891-2-9 లు అనున తనంతసరమునకు(1920-21)రూ 2,09,869-5-11 లు మాత్రమే అయ్యెను. తూర్పువైపున నన్ను గయాలిస్థలమును రూ 25,000 లకు పుచ్చుకొనిరి. అందుకు కంట్రాక్టరు శ్రీ దవలక్ష్మీనరసింహరాజుగారు బి. ఏ. బి. ఎన్. సి. (లండన్).

ఆసంవత్సరమున (1921-22) కాకినాడ పాఠశాల కర్రలను మహాత్ముని గారిని పున్నీపుట్ బాకనక గారిని స్వాగతము లియ్యబడెను.

పురపాలకసభ్యులు సంగతుల నారాయణకయి పంపబడిన తె. ఇ. హోల్డేగారు ఎ.సి.ఎస్. క్రిందటి ఆగస్టునెలలో ఇచ్చట 2 దినము లుండిరి. వారికి సంగతులన్నియు విశదపరచినందుకు గవర్నమెంటు తమయొక్క సంతోషమును (Appreciation) తెలిపిరి. తమకును సభ్యులకును మంచి యిష్టానోష్ఠ్యము కలిగి యున్నామని చెప్పెను దివాన్ బహద్దరు కొమ్మిరెడ్డి న్యాయకార్యణమూర్తిగారు తెలిపిరి. అందువల్ల పరిపాలన బహుచక్కగా ననుసంబడుటకు కారణమైనది. ఇవిధమున చాలకాలమునుండి జరుగుచుండుట ఆచారమైనది. చెర్వునకు చేసాడె జక్కగా వ్యవహారమునందు విశేషము. సహాయ మొనరించినందుకు వైస్ చెర్వునకు అయిన శ్రీమద్గిరాల న్యాయకార్యకారపు గారిని ప్రశంసించిరి.

కలెక్టర విరాళరణము

క్రిందటి అక్టోబరునెలలో ఆమెరికాలో త్రాగుడు మాన్నిజిట్టి క్రమచక్రప్రఖ్యాతి వడసిన పున్నీపుట్ నాన్సుక్ గారు కాకినాడకు వచ్చినప్పుడు ఒక గొప్పపాపసభ మ్యూనిసిపల హాలులో జరుపబడెను. ఆలోజు మధ్యాహ్నమున పట్టు ఆసీనులు, స్కూల్ బోగయిరా అన్నియును ప్రత్యేకముగా మూసివేయబడెను. ఆసందర్భము మ్యూనిసిపల్ సంఘమువారు స్వాగత ప్రతీకలు ముడిపించుటకయి రూ 4 లు ఖర్చుపెట్టిరి. మ్యూనిసిపల అర్బు 4 వ పెడ్యూబులకారము ఖర్చు పెట్టుటకు కలెక్టరుయొక్క మంజూరు పుచ్చుకొనవలసి యున్నది. అని వెను వెంటనే జరుగలేదు. కాన్నిలవారు గొప్పవారు వచ్చినప్పుడు ఆహ్వానించి స్వాగతమిచ్చువచ్చునని అధికారము ఉన్నయిన కలెక్టరుయొక్క సామాన్యపు మంజూరుకయి కోరిరి. కాని కలెక్టరు కాన్ని ను చేయలేదు. తిరుగ ఆలోచించి నిరూపింప వలసినదని కలెక్టరును కోరుటకై వరల కాన్నిలవారు తీర్మానించిరి.

ఆరోగ్యమునకై ఉద్యోగములు

రూ 150- రు10- రూ 300 లు జీతమును రూ 25 లు బండికి కలెక్టరు ముదాలును వైస్ ఇన్చెలు అర్బులై వారిని పురపాలకసభ్యులు ఆరోగ్యశిక్షిణి చూచుటకు నియోగింప బ్రయత్నింపగా వారు రూ 200 లు జీతమును తమ ప్రముఖులు ప్రార్థిను పోవుచున్నందుకును బండికలెక్టరు బత్తెములకును రూ 100 లును యిచ్చినట్లయితే అంగీకరింతు మని సమాధానము వచ్చినట్లు చెప్పుచుచున్నది.

పాతకాలోపాధ్యాయుల నెలపు

ఈ మ్యాన్సిపాలిటీలో పరిటిపాలనకాలలోను రాత్రి పాతకాలలోను పనిచేయుచుండు ఉపాధ్యాయులకు నెలపు యెచ్చుటకు గురించి గవర్నమెంటుకు వ్రాయగా, ఒకే అధికారి మునకు రాత్రి పాతకాలలు పనిచేసాతకాలలు శాస్త్రీ యున్నవిగనక ఉపాధ్యాయుడు ఒక పాతకాలలో పనిలోనుండుచు రెండవ పాతకాలలో నెలపుమీద నుండనేరదనియు, ఉద్యోగము ఒకటేగనక ఒకేపాతకాల నెలపుమీదను పనిలోను ఉండకలదనియు గవర్నమెంటు సమాధాన మిచ్చిరి.

డిమిద్రాసు అండు సదరన్ మరాటా

రైల్వే కంపెనీ లిమిటెడ్

(ఇంగ్లండులో ఇంకార్పొరేటు చేయబడినది.)

నోటీసు (266-D)

బండ్ల రాకపోకలందు మార్పులు

1922 సెప్టెంబరు మొదటి తారీఖునుండి ఈ రైల్వేకు చేరిన మీటర్ గేజ్ లోను మీటర్ గేజ్ లకు బండ్ల రాకపోకలందు ఈ దిగున తెలుపబడిన మార్పులు చేయబడును.

(1) ఈ దిగున తెలుపబడిన బండ్లు రద్దు చేయబడును. పూనా నుండి రాత్రి 12 గం-50 నిమిషము లకు బయలుదేరి పూనా నుండి మరునాటి దినం సాయంత్రము 5 గం-20 నిమిషములకు చేరునట్టి నెం 18 రు మిక్సెడ్ మూడవ తరగతి బండి.

పూనా నుండి పగలు 1 గంటకు బయలుదేరి పూనా నుండి మరునాటి దినం సాయంత్రము 5 గం-45 నిమిషములకు చేరునట్టి నెం 17 రు మిక్సెడ్ మూడవ తరగతి బండి.

హుబ్లీ నుండి రాత్రి 8 గం-15 నిమిషములకు బయలుదేరి ధార్వాడ్ మరునాటి దినం రాత్రి 9 గం-35 నిమిషములకు చేరునట్టి నెం 99 రు మిక్సెడ్ మూడవ తరగతి బండి.

(2) ఈ దిగున తెలుపబడిన బండ్లు క్రొత్తగా ఏర్పాటు చేయబడును.

లొండా నుండి పగలు 3 గం-10 నిమిషములకు బయలుదేరి హుబ్లీ రాత్రి 7 గం-45 నిమిషములకు చేరునట్టి నెం 24 రు మిక్సెడ్ బండియును.

హుబ్లీ నుండి రాత్రి 8 గం-35 నిమిషములకు బయలుదేరి లొండా రాత్రి 2 గం-20 నిమిషములకు చేరునట్టి నెం 27 రు మిక్సెడ్ బండియును ఏర్పాటు చేయబడును.

(3) ప్రస్తుతము పోవుచున్న బండ్ల రాకపోకల వేళలందు ఈ దిగున తెలుపబడిన మార్పులు ఉండును.

నెం 7 రు పార్సెల్ ఎక్స్ ప్రెస్ బండి బెంగులూరు నుండి సాయంత్రము 5 గం-20 నిమిషములకు బయలుదేరి మధ్యాహ్నము 2 గం-45 నిమిషములకు చేరునట్టి లొండా మరునాటి దినం మధ్యాహ్నము 2 గం-12 నిమిషములకు బయలు 1 గం-45 నిమిషములకు చేరును. మరల లొండా నుండి ప్రస్తుతము ప్రకారమే పగలు 3 గం-45 నిమిషములకు బయలుదేరి పూనా మరునాటి దినం ఉదయం 9 గం-25 నిమిషములకు చేరును.

నెం 28 రు మిక్సెడ్ బండి ప్రస్తుత ప్రకారమే మార్చగోవా నుండి సాయంత్రము 4 గం-10 నిమిషములకు బయలుదేరి లొండా రాత్రి 1 గం-30 నిమిషములకు బయలు 1 గం-6 నిమిషములకు చేరును.

నెం 27 రు మిక్సెడ్ బండి లొండా నుండి రాత్రి 2 గం-20 నిమిషములకు బయలు 3 గంటలకు బయలుదేరి మార్చగోవా మరునాటి దినం పగలు 10 గం-10 నిమిషములకు బయలు 10 గం-5 నిమిషములకు చేరును.

నెం 23 రు మిక్సెడ్ బండి ప్రస్తుత ప్రకారమే లొండా నుండి మధ్యాహ్నము 12 గంటలకు బయలుదేరి మార్చగోవా సాయంత్రము 6 గం-20 నిమిషములకు బయలు 6 గం-30 నిమిషములకు చేరును.

నెం 44 రు మిక్సెడ్ బండి బళ్ళారి నుండి పగలు 10 గం-30 నిమిషములకు బయలు ఉదయం 6 గం-55 నిమిషములకు బయలుదేరి గుంతకల్ నుండి 9 గం-33 నిమిషములకు చేరును.

వరక విషయములు

మద్రాసు

మారకపు లేటు

ఎక్స్ ప్రెస్, బాంకీ టెలిగ్రాఫ్ లకు బ్రాన్సు ఫరు 15 9/16 పెన్సిలు
బాంకీ డిమాండు డ్రాఫ్టులు 15 19/32 పెన్సిలు
లండను డిమాండు డ్రాఫ్టులు } 15 3/4 పెన్సిలు
బాంకీ కోనుగోలు లేటు }
మాడు నెలల వాయిదా డ్రాఫ్టులు 15 29/32 పెన్సిలు
అరు నెలల వాయిదా డ్రాఫ్టులు 16 3/32 పెన్సిలు
కలకత్తా మార్కెట్టు

కలకత్తా ఆగస్టు 21 సోమవారము

పత్తి—బెంగాలు నాన్ ఫూరు రూ 476
డబ్బాను 894
కెసోలాం 12
జనకాన—ఆంగ్లో ఇండియా 884
యస్. యల్. కైపు 24/14
నాపురా 43/14

మారకపు లేటు

ఎక్స్ ప్రెస్, బాంకీ టెలిగ్రాఫ్ లకు బ్రాన్సు ఫరు 15 19/32 పెన్సిలు
డిమాండు డ్రాఫ్టులు—15 5/8 పెన్సిలు

బొంబాయి

షేరు మార్కెట్టు

బొంబాయి ఆగస్టు 21 సోమవారము

పాపంకాల మగునకి నాటాలభరణ యాక్సింధి విభమున నిలచియుండెను.
అహమదాబాదు ఆర్డర్లు రూ 2960
బొంబాయి కాటక్ 1110
బొంబాయి డ్రెయింగు 1455
నెంట్లు ఇండియా 5000
నెంట్లు 732
కోలాట లాండు 2320
కెసెంటు 510
బొంబాయి 2190
డెవిరు 1990
ఫజులుఖాన్ 1295
ఇండియా ట్రిలింగు 205
ఇండోస్ మల్కా 822
కోహిమూరు 2105
మ్యాక్లేటు 630
నెరలు 1295
ఫోనిక్సు 980
సింక్లెక్సు 870
నాపుర 822
వ్యవసాయ 5000
స్వామి 1120

ఇతర పాటాలు

కాతా హైడ్రో—రూ 810
కాతా వరకు అండు స్టీలు (ఆర్డినరీ) 56
" " (డిఫెండ్) 187
కాతా ఆయిలు మిల్సు—87
నెంట్లు బాంకీ—85
కాతా బాంకీ—15

మారకపు లేటు

ఎక్స్ ప్రెస్—బాంకీ టెలిగ్రాఫ్ లకు బ్రాన్సు ఫరు 15 9/16 పెన్సిలు
డిమాండు డ్రాఫ్టులు—15 19/32 పెన్సిలు

నెం 43 రు మిక్సెడ్ బండి గుంతకల్ నుండి 2 గం-20 నిమిషములకు బయలు 3 గంటలకు బయలుదేరి బళ్ళారి 4 గం-33 నిమిషములకు బయలు 5 గం-13 నిమిషములకు చేరును.

నెం 82 రు ప్యాసంజరు బండి రేణిగుంట నుండి సాయంత్రము 5 గంటలకు బయలు 5 గం-20 నిమిషములకు బయలుదేరి గూడూరు ప్రస్తుత ప్రకారము రాత్రి 9 గంటలకు బయలు 9 గం-20 నిమిషములకు చేరును.

విజయమా, అపజయమా?

(యంగు యిండియా)

నిరాకరణోద్యమము అపజయ మందెనా లేక సజయముగ నుండి విజృంభించుచున్నదాయను విషయమును విచారించునపుడు వైకీ ప్రాముఖ్యముగ గనబడు విషయముగ, మహాత్ముని నిర్బంధమున కగ్రస్థము నిచ్చుట లేదు. శాంతివల్లవోద్యమ మున్నపుడు తగ్గాయినట్లు వంటనే నిర్బంధింపబడుట ముఖ్యవిషయము. అహింస మనమతము. గావచ్చును. అందుచే మనము శాస్త్రవ్యక్తులముల గావించితి మనటకు వీలులేదు. కానిమన మీ హింసాసాన్నిధ్యాంతమును ప్రస్తుత ప్రభుత్వవిధానక్రమమును తిలకించు శేయటకు సాధనముగ నుద్దేశించితిమి. అందువలన ప్రభుత్వమువారు స్వీయసమర్థనము చేసికొనుట యావశ్యకము. తాను వినిపన లేనట్లు వో ఉద్యమములను నాయకుని నిర్బంధింపకలయును. మనము దుష్టమైనదనుకొను నిప్రభుత్వము తనవల వద్దికోర్కి నింతకాలము స్వీయోద్దేశముల వ్యాపింపజేసి, అడ్డులే వుండ విరుద్ధప్రయత్నముల నేలజేయ నిచ్చిరని మనము విస్మయ మందవలయును. మహాత్ముని నిర్బంధముగలన మనము చికాకు జెంది, వైకీయును బొందకుండుట యటుండ ఆయన యిన్ని మానములు మహాత్మకలనియెన్నడుల కాశ్చర్యవదవలయును. ఉద్యమమును ప్రారంభించిననాచే మహాత్ముడును, ఆలీసోదరులును నిర్బంధింపబడిరని మనమెటుల భవించేసియుండునో అటులనే మనమిప్పుడు కార్యాడోషము గడంగవలయును. మన ప్రత్యర్థియుటల నాలగ్యముగ మనవైకీ యుద్ధసన్నద్ధుడాయెనని మనము దానిని యెదుర్కొనుటకు మార్గము నారయకున్నచో మనరాజకీయములకు ఒకమార్గముగాని, ప్రాణముగాని లేదని ఖండింపకలసివచ్చును.

మన ఉద్యమముల నుం తి యును, యీ సిద్ధాంతములను ప్రజలందఱును అంగీకరించుటయందేగలదు మనము చక్కజేయుటకో నువముద్దించుటకో ప్రయత్నించు ప్రభుత్వముయొక్క మూలబలము ప్రజలు దానినిజేయుటలో నక్క మము రాకుండ రక్షణమార్గముని యంగీకరించుటవై నాధారపడి యున్నది. అమూలబలము భగ్నమైంది. ఈపరిస్థితులలో మాచి యెడల నిరాకరణోద్యమము 1920 సెప్టెంబరులో నెంట్లవలంతుముగ నుండెనో అంతబలముగ నన్నదని చెప్పవచ్చును. గాంధీ నిర్బంధానంతరము ప్రస్తుత ప్రభుత్వమునెడ ప్రజలకు విశ్వాసు మతిశయించెనా? ఏమూలమున లేదు. ఇప్పుడు ప్రజలు యిది వరకు కన్న నెక్కుడుగ ఖండించుచున్నారు. గాంధీనిర్బంధానంతరము ప్రభుత్వముయొక్క వైకీకబలము షీజించినదనవలయును. వీలనగా ప్రజలకు ప్రభుత్వమునెడగల ప్రేమనిచ్చిన వైకీకబల మాధునికమందును. ప్రభుత్వమువారు తమనం నాచి ప్రభుత్వవిధానముగలన ప్రజావిముఖత్వము నెక్కువజేసిరి. భయకెట్టి నిర్బంధ విధానముగ గడంగుట వలన రాజనైతిక అభివృద్ధి జేంకక, ఆయుష్ట మభివృద్ధి జేంకెను.

ప్రజలకును ప్రభుత్వమునకును గల భూకంఠములుండి యింకను ప్రభుత్వబలమి యెక్కుడో అర్థక, నైతిక పరిస్థితులు విజయగ యోచింపదగినవే. భారత ప్రభుత్వము, గత వర్తరము, అక్రిందటి వర్తరముకన్న అర్థకముగ బాగుపడి బలముగ నున్నదని నమ్ము మాధునిక లెవరైన గలరా? నైతికవిషయము పరిశీలన కక్కలేదు. వీలనగా, ఆసాము మున్నగు చోట్ల నెంతటి దీ భక్తియు జరుగుచున్నన, లోకజేతము గాని నైతికబలము ప్రభుత్వము చేయబాలదని మనకు నిశ్చల ప్రబల విశ్వాసము గలదు యుద్ధములోపోరాడు పక్షములవారు విజయ మందవచ్చున కాని నైతికబలములో ప్రజాపాలనము జేయగల సామర్థ్యముడు దుర్బిధి బొందునని జెప్పవచ్చును.

కావునయిప్పుడు నిరాకరణోద్యమము గతవత్సరముకన్న దుర్బల మాయెనని యెవరును భావించ నక్కరలేదు. ప్రభుత్వ స్థితి యెంత దుర్బలముగ నుండెనో ఉద్యమమంత బలముగ నున్నదని చెప్పవచ్చును. ముఖ్యమగు నైతిక విషయమునందు, ప్రస్తుత ప్రభుత్వవిధానము భగ్నమైందనే చెప్పవచ్చును. అర్థకవిషయము కాలము గడచిన కొలది గాని దివాలా తీయువిషయము లేదు. మనదేశీయ ఋణము, గౌరవనీయులగు పాలకుల కందము భయగునటుల పెరిగిపోవుచున్నది. ప్రభుత్వపద్ధతీయందు మార్పుజరుగుట యావశ్యకము.

ప్రభుత్వమువారు, ప్రాతినిధ్యములేని వైకీభారతరాజన సభల యధికారిముతో కీకీసిన ఋణముల సంగీకరించుట లేదని యు తిరస్కరించెదమనియను నిరాకరణవాదులు త్వరలో లేటు పవలయును. ఇప్పుడు జేయదగినవి ప్రభుత్వపు అర్థక స్థితి మనకు ఒప్పుగించి వేయుటయే. మనయొక్క విద్యుత్ కము యిక ముందు అప్పులు శాకుండున, వృధాఖర్చులు జేయకుండను జూచుచుండుటయే. మనము స్వరాజ్యమును సాధించుటకు యిటుల జేయుట ముఖ్యరశ్యకము.

సి. ఆర్.

శాంత కేతనము

(మంగుయిడియా)

ఇతర పిల్లలు ఆడుకొనుచు యిటువంటి పరుగెత్తడము దురు. శాంతమాత్రము ప్రతిపదమును నిర్దుష్టముగా రాటము వదిలించుచును. గతవత్సరము మహాత్ము డీపట్టణమునకు వచ్చి నపుడు శాంత ఆయనను జూచెను. ఆయన ఆమెకుల గుర్తునుకు మని చూచెను. అటులనే జేసినదని ఆమె వాగ్దానము జేసెను. మొదట నూది వోరకుట కట్టుచున్నాను. అది నిద్దమైనపుడు, రాటువలన కట్టుము గల్గెను. ఆ రాటుము అవటి కాంగ్రెసు సంఘమునండి తి ను కొ ని రాబడిన. మహాత్ముడు నచ్చి వెల్లిప పిరిప అంటిల వందల కొదిరాటుములు అమ్మకు పోయెను. అని యన్నియును కిసుకకు మనుచుండెను. కట్టలు బాగుగా దిగిట్టలేదు. కడుగు బాగుగ తరుచు. శాంతిత్వండ్రి ఆమె కట్టి కట్టుము లేకుండ సహాయము జేయుచుండెను. ఆమె యు సేవోపధముగ, ఆ డినులాడుచక్రముతో నే కాలము డెప్పు చుండెను. అంతిం ఒక నాడు ఒకవృద్ధుని ఆయింటికి దోపియిద నిచ్చి శాంతి చక్రమును దిప్పటను జూచెను. ఆయనకు ముచ్చటాయెను. తన జూతునుకూడ తీసికొని వచ్చి శాంతివకుటను చూపించి నది ఆయన చెప్పెను. క్రొత్త, చక్కని, రాటుమును గూడ చేసి యిచ్చెదనని చెప్పెను. వారు సటివారము ఆయన చక్కని రాటుమును తీసుకొనుచు శాంతివకుటను జూచుటకు తీసికొని వచ్చెను. ఈ క్రొత్త రాటుము సులభముగ తిరుగుట చిత్రముగనుండెను. శాంతివేతితో త్రిప్పటవలన సంతోషమువలన గాబోలు అది యుంకా ధృవ జేసెను. మూడుమాసములు గడచెను. శాంతి తిండ్రిని ప్రభుత్వమువారు పట్టుకపోయి కొట్టులో బెట్టిరి. పాపము, తన తిండ్రిని విచారించిన మేజిస్ట్రేటువై శాంతకు మొదట అమికికొనివచ్చు వచ్చెను. ఆ విచారణచయము. శాంత ప్రక్కన, ఆమె మీసములకు హార్వని యుండెను. శాంతకు తిల్లిలేదు. ఆమె మూడేళ్లదై యుండగ నే తిల్లి పోయెను.

"మామా, ఆ కునకుజూత నాకుకొపము వచ్చుచున్నది ఆయన మనగా నేల జేకూతడే ఆయన దుష్టప్రభుత్వమునకు సాయము జేయుటయే!"

"శాంతా" అటులగాడు. గాంధీతాత యేమని చెప్పెను? ఎప్పుటికిని కొపము వద్దు అనియేగదా"

శాంతిత్వండ్రి యీ సంగతిని శాంత విన్నెను. ఆయన యిటునిరిగి నవ్వెను. ఆనపుడు శాంత పిదప జ్ఞాపకముచేసెను. పిదప యెన్ని నెలలలో ఆమె వకుకునపుడంతయును, ఆనపుడు ఆమెచుట్టును విస్తరించుటల నుండి, ఆమె ఒంటరిగ నున్నపుడు ఆమెకు సంతోషము లీనెను.

తీర్పు జెప్పబడిన జామీను నీకుకున్నయెడల ఒక సంవత్సరము కలిసితి. శాంతిత్వండ్రి జామీనియ్యనా? ఖైదుకు వెల్లెను. శాంతినున్న ఆమెమేమనాచున్నా చూచుటకు చాల మందివచ్చిరి. కొందరు నచ్చి తీర్పును సంతోషించుటల దెప్పిరి. మరొకరు ముఖమునందు దుఃఖము గాన్పించి శాంతకు సాంత్వికచూపులు చెప్పవచ్చి, ఆ పిల్లముఖమునాది కన్నీళ్లు తెచ్చుకొనిరి. కాని శాంత నవ్వెను. పాపము చిన్నది. ఆమెకు ఆ దురదృష్ట మేమో తెలియదు అని, వారు చెప్పి తమతమ కృత హరముల జూకుకొనుటకు వెళ్లిపోయిరి.

ఈ గడవిడ జరిగి కొన్ని నాళ్లకేపిదప, ఇంట్లో నిశ్శబ్దముగ నుండెను. వారల నెవ్వరును జూచుటకు వచ్చుటలేదు. ఆపపు

డప్పుడు కాంగ్రెసుకుమిటి అసిస్టెంటు సెక్రటరీ రామచంద్ర మాత్రము వచ్చుచుండెనాడు.

"నేను చూచు వచ్చెదను. రామచంద్రా, కానితో నా కొక జెండానుజేసి యిచ్చెదనా? అట్టినుకు చక్కని వెద్ద జెండాను తగినంతసూలు నిచ్చెదను."

"సరే, నేను దానిమీదకు యెప్పురంగులు అద్దించి చక్కగ నేయించి అట్టినువై ప్రలాడ త్రిప్పెదను" అని రామచంద్ర చెప్పెను.

శాంత వడికను. ఆమె చక్రమును దిప్పవో ఆ శాంతిక్ర మమున యుంకారనాదము వ్యాపించుననికే ఆయనతండ్రి చిరున గవు యిల్లంతయును, వెలుతురు జేసెను. నేను తెల్లదారము పొ ర్మిపోదనీయాలకొజకు వదిలించున్నాను. సిక్కులకు వ్రేల్చి వుటకు గూడ వదిలించున్నాను. ఈ తెల్లదారము అల్పసంఖ్యా కులమనియు, స్వరాజ్యము వచ్చినపుడు తమ కపాయములుగల్గి ననియు భయపడువారలకు జేయుచున్నాను. లక్ష్మీమనము వారి లకు చెబుపు జేసెదమా? మన మేలజేయవలెనా? వారునునపోదనీ మణులు గారా?

లక్ష్మీయొక్కతండ్రి న్యాయవాది. ఆయనకును, శాంత తండ్రికిని చాలప్రేమము. ఉద్యమారంభముననే శాంతతండ్రి కృత్రి వదిలిజేసెను. లక్ష్మీయొక్క తండ్రి తనకృత్రి వదిలి వేయుటకు చాల వీరవాదనని చెప్పెను. ఆయనది వెద్దటలుం బయు. ప్రలాధనమువై నాధారపడియుండుట కామన యిచ్చపడ లేదు. శాంతిత్వండ్రి మాత్రము చాలధనవంతుడని ప్రతీతి కాని యింట్లో భోగములన్నియును అడుగుంటున్నటులు శాంత త్వర లోనే కనుగొను చుండెను. ఇది శాంతకు దెలియకుండ తండ్రి చాలకాగ్రక్ర నుండెను. లక్ష్మీకన్న వీరల మని శాంతకు దెలియెను. కాని శాంత ప్రేమనకు రాలు. "నేను జెండాలో తెల్లదారముకొజకు వదిలించున్నా ను. తెల్లపట్లకింద అందలును నురక్షితముగనుండును. లక్ష్మీ, అటులకాదా? ప్రజలు భయపడి ద్వేషభావములు గల్గియుండుట యేల? వాడెటును అన్యోన్య ప్రేమభావముతో నేల నుండ గూడదు?"

శాంత తెలుపు, పనుపు, ఎరుపుకొజకు వామము వడికి రామచంద్రుడకొనెను. ఆమె జెండా యెప్పుడు తయారగునా యని నేచియించెను. చెప్పిననాటికి జెండా రాకపోవుననికే ఆమె నిరాశ జెంకెను. కొంత ఆలస్యమైనపిదపవచ్చెను. రామచంద్రుని చేతులలోనుండి లాకికొనుటకు శాంత గుమ్మువద్దకు పరుగి డెను. ఆమె దానిని నేలవై పరచి దానిమీటును సంతోషము తో పుగిడెను.

"వద తయ్య నేను వడికిననాలు" అని చెప్పి ఆమె మామమెడ బట్టుకొని ప్రలాడెను.

మరుటి ఉదయము శాంతకేతనము కాంగ్రెసు అట్టినువై ప్రలాడగట్టెను. పిల్లలును వెద్దలును పిల్లలోనుండిని దానిని జూచుచు గుంతులు చేరిరి. గుంతుకాటల కొన్ని అడుగుల దూరములో పోలిను కాస్తేబిలు తీసినతమ చూచుచు నిలువ బడియుండెను. అగుంపంత నులు మహాత్మా గాంధీకి జెయి అని ఆదవినపుడు, ఆయన శ్రూరదృష్టి యంతయును చచ్చిపోయెను. గాలిలో ఆజెండా అడుగుకి ఆయనగూడ సంతోష మాయెను.

ఆజోజుసాయంక్రమే మహాత్ముని నిర్బంధించి రనువార్త వచ్చెను.

"శాంతా శాంతా" అని లక్ష్మీ పరుగెత్తుకొని వచ్చెను. "నీకు తెలుసునా? పాపము గాంధీని జెయిలలో పెట్టివారట"

"అయితే నేమి? వారియిష్టము వచ్చినది జేయనిండు" అని శాంత ప్రత్యుత్తరమిచ్చెను. కాని యిమాటలనును ఆమె తనతండ్రిని నిర్బంధించిపు డేవ్వనిది గాంధీతాతకొజ కేడ్చెను.

"కాంతా, మీనాయకులు సంకల్పి వేసి, రోజంతయును, రాగులు విసరించుచున్నాని చెప్పుచున్నార"

"కావచ్చును" అని చెప్పి ఆమె వెద్దక కన్నీరు మిక్కి రగులుటలేవ్వసాగు.

ఇట్లుదుకు మూటాటిలి నిలక్కి నొమ్మకొని శాంతము ఖమును తనకుద్దతో తుడిచెను.

"కాంతా! ఆ తెల్లవారు ఇటుల జేయుటయేల? గాంధీ స్వరాజ్యమును సంపాదించినపుడు మనము జగదీర్మికొనమా?"

"కాదు. అటులకాదు. గాంధీతాత యేమిచెప్పెనో జ్ఞాప కము దెచ్చుకొనుడు. అందరియెడల శాంతినుస్వభావములు గల్గి యుండవలెను. వారిపుడిటుల మూడులై, ఆకాపరులై చేసెదరు. వారలకేమో కీక జేసెదమని వారికిభయము. మనమువారివలె చెడ్డవారముగాము. భగవంతుడు వారలను గూడమంచివారల జేయును."

ఇది జరిగి చాలకొజులెనది. కాంగ్రెసు ప్రచారకులను ఒకరి వెంటనొకరి వందరని ప్రభుత్వమువారు దీసికొనిపోయిరి. రామచంద్రునకు గూడ ఒకసంకల్పియు కలిసెకత్తి విధింపబడిన. పాపము శాంతయొకను వదిలించుననియున్నది. ఒకనాడు తనజెం డాగతి యేమాయెనో యని చూచుటకు తనమామతో సాయం క్రము పట్టణమునకు వెళ్ళెను. జెండా యొకను ప్రలాడుచుం డెను. ఎవరో క్రొత్తవారు గుంతుకలు అట్టినునందుండిరి. కా లేకలో చదువుకొను యువకులు చదువు మానుకొని కాంగ్రెసు పని ప్రారంభించిరి. మందవాయువు వీచుచుండెను. శాంతయొ క్కజెండా విప్పారీ యెగురుచు ఎరుపు, తెలుపు పనుపురంగు లను వెల్లిడిజేసెను. శాంత వృద్ధయనందభరిత యాయెను. మ హాత్ముడు జెయిలలో నుండెను. కాని జెండా యొకను ఎరు రుండెను.

ఎంతటినివత్తు వచ్చినను శాంతజెండామాత్రము యెగురు నటుల ఆసాము బాలకులు చూచుచుండిరి. సింధులో బాల కులు గూడ శాంతజెండా యెగురునటుల జూచుచుండిరి. ఒరి స్సాబాలకులు గూడ ఒక జెండాను ప్రలాడ గట్టిరి. ప్రభుత్వ మువారేమి చేసినను, అన్నివోట్లను, వ్రేళ్ళ వంతులగు బాలబాలికలు జెండాలును ప్రలాడగట్టిరి. శాంతజెండా యొక నుప్రలాడుచున్నది. పాతకా, శాంతయొక్క జెండాయెగురు నటుల నుండుటకు నీజేమిజేసితిని? ఆమె జన్మస్వస్థముగు స్వరాజ్యము నికమిద ప్రపంచములో నేకక్రిము భూతదేశ మున కడ్డు పెట్టబాలదని నీకు దెలియదా?

సి. రాజిగోపాలాచారి

బ్రిటిషుసామ్రాజ్యవస్తువదర్శనము

1924 సంవత్సరమున జరుగనున్న బ్రిటిషువస్తువదర్శన ములో బర్మానూడ భారతదేశమునుండి ప్రత్యేకప్రాతినిధ్య ముతో పాల్గొనుటకు భారతదేశముతో సంబంధము లేకుండ అధికారము నీయవలయునని కోరుటకు వచ్చే కాననభలో బర్మావాణిజ్యరంఘమువారు తీర్మానము నుపపాదించెదరు.

కరాచిలో మాలీయ గ్రామముగలదు. పట్టణాధి వృద్ధి కాననముక్రింద వచ్చుటకు మాలీగ్రామము చిన్నదగుటచే అట్లును ఈ యూరికి ప్రవ్రంప జేయకూడదని ఆస్వాములస్వ్య రక్షణసంఘమువారు నిశ్చయించుకొనిరి.

పండుగదిన మలలో వడుకు నూలు బట్టలు

తాబోపు పండుగ దినముల నిమిత్తము చిత్రవిచిత్రరకములు గల చీరలు, రవికెల తుంపులు, నీరు చెంగాయి, గులాబి, తెచ్చు పంచెలు, కోలు గుడ్డలు, కాకి, చాకలెట్, ఎటుపు, వర్ష గుడ్డలు, ఖండువాలున్న పలువిధములైన రంగు ఖద్దరుకాలువలు, చీరెలున్న గలవు.

సన్నములో స్వదేశీ మిల్లునూలుతో చేతి మగ్గములమీద తయారుచేసిన అన్నిరకముల బట్టలు కలవు.

ఒక దఫా ఆర్డరు యిచ్చినచో బట్టల నాణ్యము తెలియగలదు.

శాంపిలు నిమిత్తము 0-2-0 అణాలుయున్న ఆర్డరుతో నూటికి రూప 25 లు వంతునున్న పంపవలెను.

అలిగ్రాం: గుంధి }

శ్రీ గాంధీ స్వ దేశి స్తోత్రము
ఏ లూ రు. (కృష్ణాజిల్లా)

దేశీయములు

గాంధీ మహాత్ముని జ్ఞాపనము

బొంబాయి సభలు - డాక్టరు నరదరాజులు నాయుడుగారి ప్రసంగము
 ద్రవిడరాష్ట్రముహాసభ - డాక్టరు వరదరాజులు నాయుడుగారి అధ్యక్షత
 శివమతి సరోజినీదేవిగారు - ట్రాంక్విలైజరుకు వెళ్లి మూడునెలలు విశ్రమింప వలెనని వైద్యులు తెలుపుట
 పూనాలో మహారాష్ట్రసభ - కెల్కరుగారి ప్రసంగము
 వామనురావు జోషిగారి విడుదల - నాగపూరులో స్వాగతోత్సవము

ఆంధ్ర రాష్ట్రము

రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు కార్యసంఘసభ - రాజమండ్రిలో 20 వ తేదీని జరుగుట
 ఖద్దరుప్రచారము - ఖద్దరుకాఖను విడదీయుట ప్రత్యేకసంఘము. నేర్పరుమట

గాంధీ జ్ఞాపనము

డాక్టరు నరదరాజు గారు
 విజయ మార్గము

గాంధీ మహాత్ముని శతీతిక శరీరమును 18 వ తేదీని కర్నూలునుండి కారాగృహమునకు దోంగులు గొనిపోవుటచే ప్రతి 18 వ తేదీని విశ్రాంతిని పొందే బొంబాయి పాకు లధిక ధర్మితో వానాడు ప్రముఖ సభలు జరుగుచున్నవి. ఈ నెల 18 వ తేదీ శుక్రవారమునాడు బొంబాయిలోని రాష్ట్రీయ ప్రేమసభవారు రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు సంఘమువారు ప్రత్యేకముగా రెండు సెషన్లను నిర్వహించిరి. కాంగ్రెసు సభలో డాక్టరు నరదరాజు గారు ప్రసంగించిరి. వీరి శ్రేష్ఠ సోదరుడే 12 వ ఏండ్ల నుండి కారాగృహవాసి అయ్యి నాడు శివించుచున్నాడు. ఇప్పుడు ఆయన వానాడు సభ్యునిగా పాకులలో ప్రజల వ్యాధిచే బాధపడుచున్నాడని వివరించుచున్నాడు.

ఉపన్యాసము

మనకు విజయమును కలిగింపఁజేయుటకు దేశీయములను సంపూర్ణ విక్రయము కలిగియుండ వలెననుట ముఖ్యమైనది. ఆట్టి విక్రయము లేనిచో కేశాచి మహారాజుకు విజయము కలిగియుండునా? ఇట్టి విషయ నిర్ణయము నుట్టుట, యుక్తి వైఖ్యమును, మున్నగువానితో ప్రయోజనములేదు. తక్కిన శత్రులేవియును వినియోగించని సంకల్పముతోగూడ విక్రయమునకు గట్టి నమ్మకమువలన తప్పక కార్యనిధి కలుగును. దీనికి మన భరతఖండ ప్రాచీనచరిత్రను ప్రబల ప్రమాణము. ఆట్టి నమ్మకముండుటవలన కేశాచి ప్రభావ సింగు మహారాజు కృతకృతుడయ్యెను. అతడునును బాధానకును సరిగానన్నవా యని తొలుత నాలోచించి నిర్ధారణ చేసుకొని పిమ్మట వానిననుసరింపవలెను. దేశీయము క్షేత్ర పని చేయుచున్నాడు. లాభనష్టముల సేమియును తెక్కచేయుచున్నాడు. దేశీయవారకు సేవ చేయవలెను. త్యాగముచేయవలెనను నమ్మకమువలన కలిగియుండియు మనము ప్రభుత్వపాతకాలలను బహిష్కరించుటయు, న్యాయవాదులు గొప్ప త్యాగ మొనరించిన సత్వము ఆట్టి త్యాగమున దేశహితార్థము ముఖ్యమైనది. నెల్లవారు నొసరింపవలెను. ఆట్టి అవకాశము కలుగుట కలిగినందులకు వారు చాల సరిసింపవలెను అని నరదరాజు గారు నుడిచిరి.

శ్రీలంకలో బొంబాయి జాతీయ కళాశాల ప్రెసిడెంటు ప్రతలదేశుగా రువద్యించిరి. గాంధీ మహాత్ముని చరిత్రను ఆగస్టును, సంఘసంస్కరణమునందును రాజకీయవిషయములందును ఆలసి తేలికపెట్టినచో మహాత్ముడు కారాగృహమునకేగిన మొదలు జాతీయ విద్యనుగూర్చి దేశీయ లుపేక్షయూన పోగి. విశేషపథకులకు మనబొంబాయి కళాశాలకు కాకుండుటకే బాధియువిద్యను మహాత్ముడు ఏర్పరచెను. ఇప్పుడు మహాత్ముడు చురుల కాననసభల కేగిచో యింతవరకును కలిగిన అభివృద్ధి అతడును పూర్తిగా నెరిగించి పోవును. ఈ దేశీయము సంగల లతో బంధించి యెంచుట కేర్పలుపడెన యెద్యముమనంగు కాననసభల సభ్యులుగూడ లెననుచున్నారను. మహారాష్ట్రీయ తమ ఆకాశకరణమున లో మహాత్ముని చరిత్రవారుమునకు కళం కము కలిగింపవలెనను గాక, వారు భిన్నాభిప్రాయములను పరి త్విజించి కాంగ్రెసులోతోర వేరేయిగోరవనని ప్రెసిడెంటు నుడి చెను. (హిందూ)

కలకత్తాలో ఖద్దరు ప్రదర్శనము

డాక్టరు ప్రస్తుతచంద్ర శే గారి ఏర్పాటు
 ప్రారంభోత్సవము

ఈనెల 17 వ తేదీ సాయంత్రము కలకత్తా నగర మున వారణాసిలోనుండి 147 వ గృహమున ఖద్దరు ప్రదర్శనము ప్రారంభింపబడెను. డాక్టరు ప్రస్తుత చంద్రరాయ గారి అధ్యక్షత వహించిరి. చాలరుండి ప్రముఖులు కాననసభ్యులు వచ్చిరి. ఇతరుఖద్దరు వెల కొంచెము పెంచుచు గా నున్నది గాని ఖద్దరు ధరించుటవలన భోగములందు విముఖత కలుగుచున్నది. అందువలన అనవసరవ్యయము చాల తగ్గిపోవుచున్నది. అకానమున ఖద్దరుబట్టలవల విశేషబట్టల వెలకంటె కొద్దిగా పెంచుచున్నామని మోక్షముగూడ వీనిని ధరించుటవలన మొత్తమువ్యయము వెనుకటికంటె చాల తక్కువయ్యెను. విద్యార్థులు సోమరితనమును వదిలి నూలునడికబట్టలు సేయుచుండవలెను. శ్రీలు గూడ నటులే చేయవలెనని అధ్యక్షుడు నుడిచెను. డాక్టరు చిటిగాంగు నాకహోరీ, రాజనాయు, బర ద్వానుముగూడ ముఖ్యతేజముల నుండి గూడ ప్రదర్శనమునకు బట్టలను తెప్పించిరి. అనేకరకముల ప్రతిగింజులు, ప్రతిముక్కలు, రాట్టములు, 18 సంబర మొదలు 150 సంబరవరకు వరుకు నూలురకములు ప్రదర్శించబడెను. శేతపకులన్నియును చేసి చూపుచుండిరి. వెంటనాను అందులెన్నవారాయుత్సవమున సహాయముచేయ వచ్చిరి.

ఖద్దరు ప్రచారసాంప్రదాయము వారివలన నియుత్సాహ మేర్పరపబడెను. ఈ సాంప్రదాయకార్యాలయము కేశనారాయణదాసులేను 12 వ గృహమున నున్నది. 21 వ తేదీ సోమ వారమునకు నాయుత్సవము జరుగును. ప్రతిదినము ఉదయము 7 మొదలు రాత్రి 8 వరకును తెలుపబడి యుండును. 19 వ తేదీని సాయంత్రము 4 మొదలు రాత్రి 8 వరకు ప్రత్యేకము పెంపాశ్రీలకు మాత్రమే ప్రవేశమియ్యబడెను. (అమృతబహు)

ఆంధ్ర రాష్ట్రము

ఖద్దరువ్యాపకము
 క్రొత్త ఏర్పాటు

ఈ నెల 20 వ తేదీ మధ్యాహ్నము 2 గంటలకు రాజమండ్రి కాంగ్రెసు కార్యాలయమున శ్రీయుత ప్రకాశం పంతులుగారి అధ్యక్షతక్రింద రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు కార్యసంఘ సభాసభిగి. ఖద్దరు ఋణములను గూర్చి 4 గంటల శేపు తీర్మానము చర్చ జరిగినది. పిమ్మట తీర్మాన మొనరింపబడెను. ఖద్దరును అనవసరమైనదని చెప్పి చేయవలెను. ఖద్దరు కాకుట ప్రత్యేక కార్యసంఘ ముండవలెను. ఆ సంఘమున 5 గురు సభ్యులండవలెను. ఆ సంఘమునకు శ్రీయుత కాశీ నాథుని నాగేశ్వరరావుపంతులుగారి అధ్యక్షుడుగా నుండవలెను. ఎం. కృష్ణమూర్తి (గంజాం విశాఖపట్నం) గజపల్లి రామచంద్రరావు (కృష్ణగోదావరి) ఉన్నవ లక్ష్మీనారాయణ, (గుంటూరు కెల్కరు కర్నూలు), కేతువేంకటరాజు (దత్తకుండల ముఖ్య గార్లు వైది విసంపాడిన, రీతి నాయువండలములకు ప్రతినిధిదైవముగా నుండవలెను. ఈసంఘమువారు ప్రత్యేక క్రమనిధిదైవముగా నుండవలెను. ఈసంఘమువారు ప్రత్యేకముగా జరు ఖద్దరులకు సుందరతను. ఇప్పుడియ్యబడిన 10 పేజులు విని వ్యయముచేయగూడదు. నేటు జనునాలాలుగారు వాగ్దానముచేసి 50 పేజులు వచ్చువరకును ఈ 10 పేజులు నాగేశ్వరరావుగారివద్ద నిలువ యుండవలెను" అను తీర్మాన మొనరింపబడెను. ఖద్దరుకాఖా పరిపాలనమునకు నిబంధనలు చేయబడెను. రాత్రి 7 గంటలకు సభముగిసినది. ప్రకాశం నాగేశ్వరరావుగారి ర్లతడే వెన్నుపురి వెల్లిరి. (హిందూ)

150 మంది అమెరికాకు ప్రయాణమగుట

పానుపోర్టులనుగూడ బడయుట
 స్త్రీమయలో నెక్కబోవునపు దుద్యోగులు
 నిరోధించుట

బార్డోలీనుండి 150 మంది అమెరికాలోని పెనామాకు వెళ్లదలచి పానుపోర్టులను బడసి అన్ని ఏర్పాట్లను చేసికొని బొంబాయి చేరిరి. వారు లెవర్నూలుమీదుగా వెళ్లదలచి అట్లు లెంతివార్ల (కేబులు)నండిరి. వారు దగ్గును అనవసరమగు లగుటచే వారి నటుల పోనియగూడదని నూరతులకర్తరు అధ్యంత యు చెప్పెని బొంబాయి ఉద్యోగులకు తెలియటచే బొంబాయిలో వారి నాపుచేసిరి. అచట చాల యిబ్బందిలకు పాలై వారు నిలిచియున్నారు. వారిని పోనియవచ్చుగా కూడదా అని యద్యోగు లాలోచింపుచున్నారు. (హిందూ)

పూనాలో మహారాష్ట్రసభ

కెల్కరుగారి రాజీనామా
 కెల్కరుగారి ప్రసంగము

పూనానగరమున కెల్కరుగారి అధ్యక్షతక్రింద మహారాష్ట్ర జాతీయవాదుల సభ జరిగినది. అనవసరమైన విధానమును మార్చుటనుగూర్చి తమవాదము నితరు లామోదించదని తెలయవారిలో నింకను కాంగ్రెసు ఉద్యోగములను వహించుచున్న వారందరునుగూడ తమ ఉద్యోగములను వదిలుటయొక్క కర్తవ్యమని కెల్కరుగారు నుడిచిరి. కాననసభలను న్యాయ సౌనములను పాతకాలలను బహిష్కరింపగూడదు. కలంటిటల ప్రమాణముల మరతులను అనుకూలముగ సరించవలెను. న్యాయస్థానములను పాతకాలలను ఎంతమాత్రమును బహిష్కరింప గూడదు. కాననసభల బహిష్కరణముమాత్రము కొన్ని పరిస్థితులలో నుండవచ్చు నను తీర్మానము లామోదించబడెను.

నరోజినీ దేవిగారు ఇంటిను ఆరోగ్యము కలుగలేదు

ముంబాయి నెలలనరకు పూర్తిగా విశ్రమింపవలెను
 శ్రీమతి నరోజినీదేవిగారు గత రెండునెలలనుండియు హృద్రోగమువలన బాధపడుచున్నారగాన నామె రాజకీయములలో సేమియును పనిచేయుటలేకు. తంజావూరు మండలమునకు దలి ట్రాంక్విలైజరుకు వెళ్లి అచట మూడునెలలవరకు పూర్తిగా విశ్రాంతిని గొనవలెనని వైద్యులు నిష్పన్న గా చెప్పిరి. అట్లుచేసికొని సంపూర్ణారోగ్యము కలుగదనిరిగాన దేవిగారు బొంబాయి నుండి ట్రాంక్విలైజరుకు వెళ్లెదను.

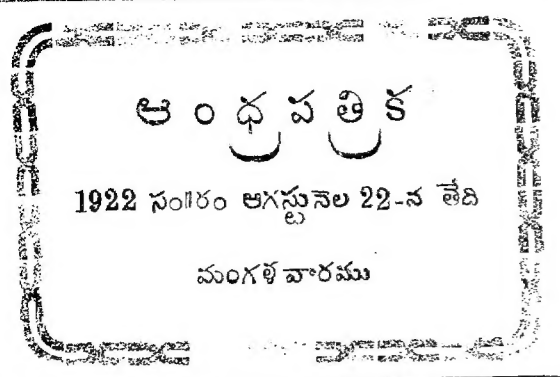
ద్రవిడరాష్ట్రముహాసభ

సేలము మండల కాంగ్రెసు సంఘము
 డాక్టరు వరదరాజులు నాయుడుగారిని సూచించుట

19 వ తేదీని సేలములో మునిస్వామి గొండరు (పాల గోడ్డు) గారి అధ్యక్షతక్రింద సేలముమండల కాంగ్రెసు కార్యసంఘ సభజరిగినది. రామన్నద్రవిడ రాష్ట్రముహాసభకు డాక్టరు పి. వరదరాజులు నాయుడుగారి అధ్యక్షునిగా ఎన్నుకొనవలెనను తీర్మాన మొనరింపబడెను. అవిషయమును ఈనాడులో రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు సంఘకార్యదర్శి తెలిపిరి.

వామనురావు జోషిగారు

18 నెలలు కారాగృహవాసము కలిగినది
 20 వ తేదీని వదిలివేయటము
 వామనురావు జోషిగారు 18 నెలలు కారాగృహమున కలిగిన ననుభవించిన పిమ్మటవారిని 20 వ తేదీని చింద్రారా వెలసాలనుండి వదిలిరి. వారానాచే నాగపూరుకు వచ్చిరి. గొప్పస్వాగత మొసంగి హాయిలోకింపుచేసిరి. వెంటనే వారు ఆచరావతికి వెల్లిరి అయిన తన అభిప్రాయముల సేమియును తెల్లదించలేదు.

అచంచలవిశ్వాసము

రాజప్రతినిధిగారి సమాధానమును గూర్చియు వ్రాయుచు హిందూపత్రిక ఇటుల హిత మొ సగుచున్నది. “మితవాదులు నిజముగ నొక కార్య మును తలపెట్టుచో, వారు తమ స్థానములకు రాజీ నామా నొసగి, ప్రజలకు నెన్నకొనుటలో అధి కారవర్గపు నిరంకుశత్వమున కెంతవరకు లొంగి పోవలయునో నిర్ణయించుటకు వోటరుల సమగ వలయునని దేశ మెదురుజూచుట సహజము. ఇట్టి సారాంశ ముదయింపవలెను. సారాంశ మిదియే యగుచో, అనగ నిజముగ స్వపరిపాలనమునకును అధికారవర్గపు మోసమునకును సంఘర్షణ ముండు చో, కృత్రిమస్వరాజ్యవిధాన మని యంగీకరింప బడిన పదార్థముతో హిందూదేశమును భ్రమ పెట్టుటకు వీలు లేదని రుజువుచేయుటకు, శాసన సభల బహిష్కారమును తొలగించుట భావ్య మగునా యను విషయమును కాంగ్రెసుపక్షము వారు విచారించుట అయ్యుక్తము గా నేరదు.” హిందూపత్రిక అతి జాగ్రూకతతో శాసనసభల ప్రవేశమునుగూర్చి సూచన గావించినది. ఈ సూ చన సార్థక మగుటకుముందు, మితవాదులు శాసన సభలలో తమ స్థానములకు రాజీనామా నొసగ నలయును. ఈపని జరుగునని తలంచుట కవకా శము లేదు. రాజప్రతినిధిగారి సమాధానము మిత వాదులను పూర్ణముగ సంతృప్తికరపక బోయి నను, మనస్ఫూర్తాసము జేసికొనుటకు వారికి బనికవచ్చును. లాయడు జార్జిగారు ఏది యో తొందరపడి చెప్పినను, వారియర్థము వైకి గను పించునది గాదని రాజప్రతినిధిగారు డెలుపుచుండ, ఇంకను ఆవిషయమునుగూర్చి ప్రస్తావించనేల యని మితవాదులు సరిపెట్టుకొనవచ్చును. తాత్కాలిక లాభదృష్టితో రాజకీయ సమస్యలను వీక్షించెడి వారు, తమ పంతమును తుదివరకు కొనసాగించు కొన బూనరు. ఇంతవరకును, తమపదవులకు రాజీ నామా నెసగుట కారవసూచక మను నభి ప్రాయము మితవాదులనుండి ఏమాత్రము వెలు నడి యుంకలేదు. మామూలు అసమ్మతిమాత్రమే వెలువడియుండెను. ఫలప్రద మగు నసమ్మతికి వారు పూనుటలేదు. ప్రస్తుత లాభములను విడ నాడుచో, ముం దెట్టికష్టముల పాలవలసినవచ్చునో యని శంకించెడివారు దృఢమగు చర్య న వ లం బించుట దుస్సరము.

ఆంగ్లోహైందవపత్రిక లప్పుడే సంగతిని మరచి పొండని మితవాదులను హెచ్చరించుచున్నవి. లాయడుజార్జిగారి యుపన్యాసము మీకొరకు గాదు, నిరాకరణావలంబులకొర కుద్దేంపబడిన దని డెయిలీ ఎక్స్ప్రెస్సుపత్రిక డెలుపుచున్నది. రాజ ప్రతినిధిగారి ప్రత్యుత్తరమునకు పిమ్మట, వివాద మాగిపోవలయునని ట్రైమున్ ఆఫ్ ఇండియాపత్రిక హెచ్చరించినది. “పరీక్ష” యనియు, “ఉక్కు-చట్ట” మనియు పదములను ప్రయోగించుటవలన సంస్క రణప్రకటనమునకు భంగము కలిగినను, రిడింగు

ప్రభువుగారి సమాధానమునకు బిమ్మట ఇంకను దానినిగూర్చి మనుస్సులోపెట్టుకొనుట లాభకరము గాదనియు, అసమాధానమునకు వల్లయని ఏమియు జరుగనటులనే పనులు జరుపుకొనుచుండ వలయు ననియు, ఇండియను డెయిలీ టెలిగ్రాఫ్ పత్రిక హిత మొసగుచున్నది. మరచిపొం డని హెచ్చరించుట సామాన్య మయినది. లాయడుజార్జిగారు పశ్చాత్తాపము జూపకబోయినను, తమ యుపన్యాసము నందలి ఒక్కపదము నయినను ఉపసంహరించు కొనక బోయినను, మరచిపొం డని రిడింగుప్రభువు గారు హితమొసగుచుండ ఆ హితమును మూల ద్రోసి మితవాదులు తమ పదవులను విస్మరించెద రని నమ్మకాలము. అట్టి చిహ్నము లింతకు మున్ను ఎక్కడను గనుపింపలేదు. అందుచే, హిందూపత్రిక భావించినటుల శాసనసభల బహిష్కారమును తొలగించి కాంగ్రెసుపక్షమువారు మితవాదులకు సహాయము జేయవలయు నను ప్ర శ్నను విచారించవలసిన అనంతము గలుగనేరదు. లాయడుజార్జిగారి యుపన్యాసము గాని, రిడింగు ప్రభువుగారి సమాధానము గాని, శాసనసభలప్రవేశ మునకు జాతీయవాదుల నేల పురికొల్పవలయునో దోచకున్నది. సంస్కరణములయం దిదివరకు నమ్మక ముండి, ఇప్పు డానమ్మకమునకు భంగము కలిగినచో, అన్నిపక్షములవారును శాసనసభలలో బ్రవేశించి బ్రటిషుమంత్రులకు గుణపాఠము నేర్ప వచ్చు నని సూచింపవచ్చును.

కాని, కాంగ్రెసు పక్షవలంబులకు ఇదివరకు సంస్కరణములపైగాని సహకారముపైగాని విశ్వా సములేదు. అందుకనియే సంస్కరణములను బహిష్కరించి వారు స్వతంత్రిని నమ్ముకొని పాటుపడు చుండిరి. స్వయంసాహాయ్యమే సహాయనిరాకరణపు ప్రధానసూత్రము. శాసన సభలలో ప్రవేశించి తోడ్పడినను ఎదిరించినను అది సహకారమే యగును. అట్టి సహకారము అధికారవర్గమును మరింత బలపరుచును గాని దాని బలమును తొలగింపజాలదు. శాసనసభలలో జేరి నిరాకరణ మును కొనసాగించుట అసంభావ్యము. నిరోధము కొరకే శాసనసభలలో చేరుచో సంస్కరణములు తొలగింప బడునని లాయడు జార్జిగారి ప్రసంగము తేటపరచి యున్నది. రిడింగు ప్రభువుగారి సమా ధానమునందు గూడ అట్టి భావమే సుస్పష్టమగు చున్నది. సంస్కరణములు తొలగిపోవువరకు, నిరా కరణావలంబులు అడ్డు గలిగింపవలయు ననుచో, అట్టి కార్యము ప్రజలకే కని వృథగావించి మహా తృష్ణ నిర్ణయించిననిర్మాణమునకు విఘ్నము గలి గించును. స్వరాజ్యసిద్ధిని దూరముజేయును. భారతీ యులదృష్టిని వారినుండి వెలుపలకు ప్రసరింపజేసి, పరావలంబమును మరల పెంపొందించును. శాసన సభల బహిష్కారమువలన, మహాత్ముడు తలపెట్టిన యుద్దేశము నెరవేరినది. సంస్కరణముల ప్రయో జనరాహిత్యము అసందిగ్ధముగ వెల్లడి యయినది. సంస్కరణములు పనిజేయ వని, సహకారవాదు లలో నన్నిపక్షములవారును ఒప్పుకొనుచున్నారు. సంస్కరణములను వెంటనే మార్చివైచిన గాని లాభము లేదని మంత్రులు సయితము ఉద్ఘోషించు చున్నారు. తా మొక్కరముచేరి సంస్కరణములను కొనసాగింపజాలమని మితవాదులు వెల్లడిజేయుచు, నిరాకరణావలంబులను గూడ శాసనసభలలో జేరు డని హెచ్చరించుచున్నారు. ఇంతకాలమునుండియు సంస్కరణములమాట తలపెట్టక, అఖండత్యాగము జూపి దేశారాధన గావించుచు జాతీయనిర్మాణ మునందు విజయము బడ యు చు న్ను కాంగ్రెసు పక్షమువారు తాము విస్మరించిన శాసనసభలలో

మరల జేరి ప్రోద్బుధులను వలయు ననుట పరిహా సాస్పదము. సంస్కరణములు రద్దయినను గాకున్నను, అవి పని జేయనంతవరకు రద్దయినటులనే ఎంచ వచ్చును. ప్రజలసహాయములేనిది వానిని కొనసాగించుట దుర్లభమని లాయడు జార్జిగారే తమ ప్రసంగమునందు అంగీకరించియుండిరి. ఇంతకన్నను ఒప్పు దల ఏమి కావలయును? ఇట్టి స్థితిలో శాసనసభ లలో జేరుట యనిన సంస్కరణములను బలపరుచుట యగును. మొట్ట సహాయనిరాకరణోద్ద్యమము నవలంబించిన కారణ మేమి? పంజాబు, కిల్లానాత్ సమస్యల పరిష్కారము విషయమై ఎట్టి యాశ కను పింపకబోవుటచే, సహకారమువలన లాభము జే దనియు డార్జింగ్ హిత సహాయనిరాకరణము తప్ప వేరుమార్గము లేదనియు, ఈ మార్గము వలన స్వరాజ్యసిద్ధి త దితముగ బడయచో ప్రజల కష్ట ములన్నియు నివారణయై వారి ఉత్పితములు నెర వేరు ననియు, నిశ్చయంపబడెను. ఆ నిశ్చయమును తడేకడిక్షో కొనసాగించుటకు, లాయడు జార్జి గారి ప్రసంగము వల యభ్యంతరము గలిగింపవలెనో స్వంత్రముగ ఎన్నికహక్కును చలాయించుటకు, లాయడుజార్జిగారి భ్యంతరపెట్టి రినినచో, అంతకన్న నెక్కుడు నిరంకుశత్వ వర్తనము ఇంత కుమున్ను గనుపింపలేదా? నిరాకరణావలంబులను స్థానికసాధుములలోనికి రాకుండు జేయుటకు, రాజభక్తి ప్రమాణస్వీకారమును నెఱకొల్పియుండ లేదా? గాధి టోపీని ధరించుట నేర మగు చుండ లేదా? ఎవరి యిచ్చనచ్చిన దుర్మలను వారుధరించుటకు సముతము అభ్యంతరము గలుగుట లేదా? ఎవరును అనుకొననివిధమున, 144 శెక్సును వాక్వాస్య తంత్రమును దొలగించుటలేదా? 107, 108 శెక్సులు జ్యూస్వాతంత్ర్యముల నరికిట్టులేదా? సాం ఘిక మతి సంస్కరణములు కొనసాగుటకు సయితము భంగము వాట్లుటలేదా? ప్రపంచ మంతయు గౌరవించి పూజించెడి నాయకుడు కారాగృహ ముననుండ, భారతజాతికి వన్నె దెచ్చెడి నాయకులు పలువురు కారాగృహముల నలంకరించుచుండ, ప్రజల జన్మస్వత్వములకు తీసి భంగపాటొడవియుండ, పాలనావిధానపు నిరంకుశత్వము బయల్పడుట కింకను సాధనము లేవి గావలయును? ఎన్నికహక్కులు బూటక మని వెల్లడియయినంత మాత్రమున ఇప్పుడు ఎక్కుడాశ్చర్యకడ నవసరము లేదు. ఆసంగతి భారతీయులలో పలువురుకు వెనుకనే గోచరించినది. నిరాకరణావలంబులు, లాయడు జార్జిగారి ఉక్కుచట్టములను పరీక్షలను ఎదుల యంగీకరింపరో, 20 ఆగస్టు ప్రకటనమును సంస్కరణ శాసనపు పీఠికను అటులనే అంగీకరింపరయిరి. శాధ్యతాయుత ప్రభుత్వాదర్శమును జేరుటకు నిర్బంధనలసిన యంతరములను వాని కాలపరిమితిని నిర్ణయించెడి అధికారము పార్లమెంటుసభకు హస్త గతమై యుండునంతవరకు, దేశ మట్టిప్రకటనల నంగీకరింపజాలదు. స్వపరిపాలనపు మూలసూత్ర మునకే అయ్యవి విరుద్ధమగుచున్నవి. ఆకారణము చేతనే దేశము సంస్కరణములను శాసనసభలను బహిష్కరించినది. వెనుకటి ప్రకటనముల నంగీకరింపక దేశము శాసన సభలను బహిష్కరించి యుండగ, లాయడు జార్జిగారి ప్రసంగము కొరకు మరల వానితో బ్రవేశింపవలయు ననుట ప్రతిజ్ఞా భంగము గాదా? నిర్మాణకార్యక్రమము, ప్రజల స్వత్రయత్నబలము ననుసరించి, కొనసాగుచుండును. తగువిశ్వాసముతో దానిని నిర్వహించుచో, గమ్య స్థానము నడి చేర్చుననుట కెట్టి సందియము లేదు. ఇంతవరకును ఆశాభంగమున కెట్టి కారణము

గనుపించదు. ఒక్క శతాబ్దములో గలిగెడి చలనము, గాంధీమహాత్ముని నాయకత్వముక్రింద రెండు సంవత్సరములలో చేకూరినది. స్వరాజ్యసందేశము మూలమూలములను వ్యాపించినది. రాజకీయవిషయములనిన ఎదుగని ప్రజలకు, స్వరాజ్యసమస్య సుబోధక మయినది. గాంధీమహాత్ముని ప్రేరేపిత ప్రజల హృదయముల నధిష్ఠించి యున్నది. రాటమును చేపట్టి స్వధర్మము ననుష్ఠించవలయునను నాసక్తి ఎల్లడల వ్యాపించినది. స్వదేశోద్యమమున కిదివర కెన్నడును లేని వ్యాప్తి గలిగినది. అహింసావ్రతానుష్ఠానావశ్యకత దేశీయుల హృదయమునందు గాఢముగా నాటుకొనినది. స్వరాజ్యసంపాదనకు ధర్మచార్యానుసరణ మవసరమను సత్యము కరిన్పుట మయినది. అన్నిటికన్నను ముఖ్యముగా జాత్యైక్యత క్షయమై అన్నిసంఘములవారును జాగ్రూతతో మెలంగుచున్నారు. త్యాగవ్రతమునందు ఎల్లరికను నిజమగు హృదయ సంయోగము గాదురుచున్నది. స్వరాజ్యము కేవలము మాటలతో వచ్చునది గాదనియు, త్యాగసంపద్యత వలననే అయ్యది నెరవేరు ననియు గోచరించినది.

ఇట్టిసందర్భము మహాత్మరము గాదా? దేశము నూతనయుగమున బ్రవేశించె ననుటకు నిదర్శనము గనుపించుట లేదా? హిందూదేశసమస్య పరిష్కారమునకే గాక, ప్రపంచపునర్నిర్మాణమునకు సూత్రము, ఈమార్గ మవలంబించుట యవసరమని, పాశ్చాత్యదేశములందు సముతము గ్రహించుచున్నట్లుల వార్తలు వివచన్ముటలేదా? ఇట్టిస్థితిలో సహాయ నిరాకారోద్యమమునలన, స్వరాజ్య సిద్ధికి అటంకము గలిగెననియు, అనవసర బాధలు గలిగెననియు గా. కి.కీ.గారు సూచించుట సత్యమని వేరుగ జెప్పనక్కరలేదు. త్యాగవశ్యకత లేకుండ ఎక్కిడనయినను స్వరాజ్యము సిద్ధించునని తలచుచో, అట్టివారియూహల నిక్కాలమున పాక్షింప సవసరములేదు. మహాత్ముడు రాజకీయ రంగమున ప్రవేశించినదానిక, దేశమునందు నూతన స్వాతంత్ర్యభావము వ్యాపించె ననుటకు సందియములేదు. భావదాస్యము వదలిపోవుచున్నదనుటకు సందియములేదు. అచంచలభక్తితో నీ సమయమున నిర్మాణకార్యక్రమమును కొనసాగించుచో, ప్రజాభీష్టసిద్ధి త్వరలో చేకూరు ననుట నిశ్చయము. బొంబాయిలో డాక్టరు సవార్కారుగారు మొన్నటి గాంధీజీనమున నుడివినటుల, ఇప్పుడు గుదురవలసివది అన్యవిశ్వాసము. విశ్వాసముతో నెట్టి కార్యములనయినను సాధింపవచ్చును. మహాత్ముని విశ్వాసములో ప్రతి భారతీయునికీని అల్పాంశమున్నట్లు, అనతికాలములో వారి మనోరథము తప్పక సిద్ధింపగలదు. గాంధీమహాత్ముని నిర్మాణకార్యక్రమము, గ్రామముల పురుష్కారమునకు బూనుచున్నది కద్దరు, పంచాయతులు, జాతీయ విద్య, ఆస్పత్రిశృతానివారణముల మూలమున, ప్రతి గ్రామమును స్వపరిపాలనమునకు బునాదియగును. స్వరాజ్యసాధము మిగుల బలమగుకట్టక మగును. దేశబంధు చిత్తరంజనదాసుగారు కలకత్తాలో తమ కిచ్చినసన్మానమునకు ప్రత్యుత్తర మొసగుచు, గ్రామముల పునర్నిర్మాణమునకు ముందుగా బూనుడనితోడి దేశీయులను హెచ్చరించిరి. ఆ హెచ్చరిక భారత వర్ణమున కంతకును వర్తించును. రాజ్యాంగవేత్తల బెడరిపులుగాని, బాలనలుగాని ప్రజల నిశ్చయమును మరిల్పజనదు. వానిని దేశము పాటింప నవసరములేదు. ఆకుంతితవిశ్వాసముతో ప్రజలు తమ ధర్మమును నెరవేర్చిరి, స్వరాజ్యము దానియంతట యడియే సిద్ధించును. బ్రిటీషు ప్రముఖులు హైందవస్వరాజ్యస్వాతంత్ర్యమును వారియంతట వాకే తప్పక గుర్తించెదరు.

కటవు: రాటము

కటవును నివారించుటకు రాటమును మించిన సాధనము మరి యొకటి గనుపించదు. రాటమును స్త్రీలు, పురుషులు, గాలురు, వృద్ధులు అనుభేదములేక ఎల్లరును సులభముగ చేపట్టగలరు. కాటక బాధితులు, తమ గృహములను విడిచి ఏమార్గప్రజే శమునకో బోనక్కరలేకయే చల్లని ప్రదేశమున గూర్చుని, నూలు వడుకగల్గుదురు. స్త్రీల మానసంరక్షణ ఇందువలన చేకూరును. కాంగ్రెసు కమిటీవారి యాజమాన్యమున నాగలాపురమున జరుగచున్న కాటకనివారణయత్నములు ఊహాబాధితులకు మిగుల నుపయోగకరముగ నున్నవి. ఇంకను ఎక్కడు ధనముతో అనుకూలమగు నేర్పాటుజేయచో కటవును తొలగించుటకు, రాటము మిగుల ప్రయోజనకారి యని విదితమగును. ఇంతవరకు అధికారు లీ మార్గము నవలంబించక, దూరమున నున్న కొండలయొద్దకు బోయి రాట్లు పగుల గొట్టువనికి ఊహబాధితులను నియోగించుటవలన వారు పెక్కు కష్టములకు పాలుగు చున్నారనుట అనుభవైక వేద్యము. ఈ సంగతినే మద్రాసు శాసనసభ్యు లగు టి. శివశంకరం పిళ్ల గారు పత్రికలకు జెలుపు చున్నారు. కాటకనివారణమునకు రాటము నుపయోగింపగూడదా యనివీ ప్రశ్నించుచున్నారు. కటవుచట్టమును మార్పుజేయుటకు నియమించబడిన సంఘమువారు రాటము ప్రయోజనకరమని సూచించుచు ఇందుకు సంబంధించిన వివరములను తయారుజేయుటకు ప్రత్యేకసంఘము నెకదానిని నియమించవలె ని కోరి యుండిరట. ఇప్పుడు కాటక బాధవిశేషముగ నుడుచుచే, రాటపు సాధనమును పరీక్షించిమాడవలయునని శివశంకరము గారుకోరుచున్నారు పచ్చిచూ ద్రదేశమునరాటము ప్రతిగృహమునందును గలదు. గ్రామములు నూలు వడుకుట కలవాలుపడి యున్నవి. దూదిని గ్రామస్థులకు పంచివెట్టుచో, వారు నూలును తయారుజేసి ఈయగలుగుదురు. ఇందువలన ఉభయపక్షములకును లాభము గలుగును. ఉరిక తిండిపెట్టవలసిన అగత్యము పోవును. ప్రజలు తమ గృహములను వదలిపెట్టవలసిన అవసరము ఉడు. కుటుంబములను చీలదీయ నవసరములేదు. అందరును ఈపని సులభముగ నిర్వహించగల్గుదురు. ప్రభుత్వము వారు శివశంకరింపిళ్ల గారి హితము నెంతవర కనుసరితురో తెలియదు. రాటమునిన ఏవగింపుగలవారికిది ఎంతవరకు రుచించునో చూడవలయును. ఎవ్వరంగీకరించినను అంగీకరింపకన్నను, ఊహనివారణమున కేమి, హిందూదేశపు అరికపునరుద్ధారణ కేమి, దార్శిద్యమును పోద్రోలుటకేమి, రాటము కన్న నెక్కువ బలమగు సాధనము లేదని త్వరలో వెల్లడి గాకమానదు. రాటపు ప్రయోజనమును వెల్లడిజేయుటకు, నిరాకరణవలంబులు లేను శక్తి నంతను ధృఢోపాయవలసిన తరుణ మాసన్నమైనది. మాటల కిది సమయము గాదు. రాటమునందే, హిందూదేశ సాభాగ్య మిమిడియున్నది. స్వరాజ్యమున కదియే ప్రధానచిహ్నము. రాటమును చేపట్టి, కద్దరు ప్రతమును పూర్తిజేయుటయే, హిందూదేశపు అత్యవసర కర్తవ్యము.

ఫిలిప్పైనుదీపులు: సహాయనిరాకరణము
ఫిలిప్పైను దీపులకు సంపూర్ణస్వాతంత్ర్య మొసగుటకు అమెరికావారు చేసినవాగ్దానము చెల్లలేదనియు, ఫిలిప్పైనుప్రజలు మిగుల అసంతృప్తులై యుండి రనియు మాచదువరులకు జెలియును. ప్రెసిడెంటు హార్డింగుగారు సంపూర్ణస్వాతంత్ర్యము నొసగుటకు నిరాకరించిరిని, వర్తమానము

జెలియుచున్నది. అందుచే నా దీపులతో గాంధీ మహాత్ముని కథతుల ననుసరించి సహాయనిరాకరణోద్యమమును నెలకొల్పుటకు ప్రయత్నము జరుగుచున్నటులవార్తయొకటి జెలుపుచున్నది. స్వాతంత్ర్య సంపాదనకు చార్లస్టరహిత సహాయనిరాకరణమే శరణ్యమను నభిప్రాయము స్వత్ర వ్యాపించుచున్నదనుట కిది యొక ప్రబల నిదర్శనము.

పాలెస్టీను: అరబ్బులనిశ్చయము
పాలెస్టీనువిషయమై చేసిన ఏర్పాటులు అరబ్బుల సేమాత్రము సంతృప్తిపరచి యుండలేదు. అరబ్బుల రాయబారము ఇంగ్లండునందే తన యసమ్మతిని బలముగ జెలిపెను. నానారాష్ట్రసంఘసర్వ యమును లెక్కింపక, బ్రిటీషుప్రభుత్వమువారు నెలకొల్పిడి శాసనసభలో అరబ్బులు పాల్గొనరిని, వీరిపుంఖండితముగ జెలుపుచున్నట్లు, వార్తయొకటి విని రించుచున్నది. ఎక్కడ నయినను తమనిశ్చయమును న్యక్తపరుచుటకు ప్రజలకు నిరాకరణమే ముఖ్య సాధన మగుచున్నది.

స్థానిక వార్తలు

చెన్నపురి ఆరోగ్యము:—19 వ కేడితో అంతముం దివారమున మహాదికము 50 మంది సోకినది. 25 గురు మరణించిరి. ఇప్పు యెంబాల్ల ఒకరును, ఇతరజ్వరముల వల్ల 29 మంది మరణించిరి.

రెడ్డిజనసంఘము:—ఈనంద్యము పట్టణద్రులైన రెడ్డిజనసంఘమువారు 18-వ తేదీ సాయంకాలము ఎన్నురుండిలి మనగాల హవుసులో వింకోసగిరి. ఉపాహారాంతరము మనగాలరాజుగారు ఆగ్యక్షుని కాండెతుగారు పట్టణద్రుల సభివండించుచు కొంతకాలము ముచ్చటించిరి. మనగాల రాజు సి. ఆర్. రెడ్డి ఇ. వి. మందరరెడ్డి ఆం. వెంకటస్వామి రెడ్డిగారు కొంతకాలము ముచ్చటించిరి. పట్టణద్రులపక్షమున రాఘవరెడ్డిగారు చింతింపమున ప్రత్యుత్తర మిచ్చిరి.

టెల్లిగ్రాము:—మదరాసునందు వారమునకు ముమ్మారు ప్రకటింపబడు నీ ఆంగ్లపత్రికయొక్క ప్రథమసంచిక నిన్న వెలువడినది మాకుచేరినది. ఈపత్రిక అసహాయోద్యమమునకును, సహకార్యమునకును జెంకక నర్తకవిషయములను ముఖ్యవార్తలను ప్రకటింపచుండునట. త్వరలో దినపత్రిక గావించబడుననియు 15 రోజులలో నింక పెక్కువ పుటలతో వెలువడుననియు జెల్లుచున్నారు. దీనికి సాటు చందా రియ్యలు మాత్రము. ప్రథమసంచికయందు వ్యాజ్యస్థానవార్తలు సినిమా వార్తలు, ఆటపాటల వ్యవహారములు మాత్రముగలవు. వీరి కార్యాలయము మద్రాసు 4 కొండి కెట్టిగిరియందు గలను.

హెచ్. యం. యస్. కెయిరో
ఈస్తు ఇండిసు స్కాస్ట్రూమా అగు కెయిరో స్టీమరు యాక్రింద సూచింపబడిన తేదీలయందు ఈక్రింది రేవు యందుండునని ప్రచురణ సంఘమువారు ప్రకటింపచున్నారు.

రేవు	తేది
కోళిజా	అక్టో 14
హనోకరి	" 17
పోర్టుజ్జేరు	" 22
రంగూసు	" 28
మద్రాసు	సెప్టెంబరు 8
పుడచ్చేరి	" 15
కడలూరు	" 18
పోర్టునోవో	" 20
కోళింబో	" 25

మొనూరు ప్రభుత్వమువారు ప్రత్యేకపు టార్గిక్ సంఘమువారు నిర్మాణము సంగీకరించి సంస్థానపు వెలసాలలయందు ఒక్కొక్క ఖాసుదీ జేయుపని కిచ్చు హామీని హెచ్చుచేసిరి. పూర్వము రెండుఅణా లుండెడిది. ఇప్పుడు 4 అణాలు చేయుడెను. రైల్వే కంపెనీవారు మూల ధనములో వ్యయమును 15 లక్షలకు తగ్గించిరి.

అనాహాయకాదుల ప్రాజల్యము - పత్రికల పేమర్చనలు

తీర్మానము

సైమగారు

22 22 0 3

అసహాయ నాయకులు

జహర హమదుగారు

పార్తి క సమావేశము

సతి కాశీపా యములు

ఇండియను కమిటీ పులిగావు

పైమ్మ ఆఫ్ ఇండియా

రాజప్రతినిధి నిష్పంకియమగా తన అభిప్రాయమును వెల్లడించెను. ఇక ప్రధానమంత్రి ప్రసంగమును గూర్చి ఎట్టి అనుమానమునకును రావలసినది. అట్లు స్పష్టముగా తెలిపవలసిని ప్రధానమంత్రియే రాజప్రతినిధికి వ్రాసినపుడు సంకీర్ణ మనదనరము.

ಪಾಠ್ಯ : ಕಾವ್ಯಗಳು

ప్రధాని కార్యాలయ నవమాసపరచి వారిపై దుర్మ
చరిచి చివరకు ఒక్కమాటైన నందరినీ కొనలేదు.
కొంతమైన పూర్వజ్ఞులను కనపరచలేదు. గాని ప్రధానికాశీ

వారికాని ప్రధానోద్యోగి (రాజప్రతినిధి) మౌఖ్యము ప్రధాని శక్తిశక్తి చది గాదు తెలియదు. తెలుగు ప్రాంతిగా చివరికి ప్రధాని నిజానికి మోటుగా తెలియబడినది. ఇప్పుడు దానికంటే సమాధానము చెప్పి నా చివరను సంస్కరణములు వట్టి భారతీయుల సంతాపము కనుక భారతీయులను తెలుసుకునే చేయుటకే ని కష్టమైనది.

అప్పుడేము అప్పు ఇంజనీయరు

పరిశ్రమ ఎప్పుడు పరిశ్రమకాదును? రాజప్రతినిధి తెలుగు కుడిచిచ్చివది. అందు కష్టముగానే తెలియదు. ప్రధాని ప్రసంగమును గూర్చి మిక్కిలి స్పష్టత పతక రసగు భావమును ప్రజలు కలిపించి రసి రీడింగు ప్రభువు చెప్పినది సత్యమే. పార్లమెంటుకుమును మార్పుకు కట్టి ప్రసంగము చాలదు. ఎంతవెద్యుద్యోగి యువకానించినను నిర్ణయమైనది మాన్వ కష్టముగాదు.

హిందూస్థాను

(తేకభాషా ది.పత్రిక)

తేకీయులందరికీ నిరసింపబడిన ప్రధాని ప్రసంగమును గూర్చి రాజప్రతినిధి ఎట్టిచింతను కుమారముగూడ తెలుపలేదు. దాని కేదో సమాధానమును చెప్పబడినది. ఇ కొకరికా దాని సవరించె నాయే చెప్పవచ్చును.

సి. ఎం. గజెట్టు

మాటకప్పుట పద్ధతినిమారుట అను లెక్కలేనినిండ్లలన్నిటిని ఖండించుచు రాజప్రతినిధి ప్రభుత్వతరమిచ్చెను. బ్రిటిషుపార్లమెంటుకట్టనులను లూడుబాది మిక్కిలి. గొప్పవాడగు ప్రధానమంత్రియైనను చులకనగా తొలగింపబడెనది ప్రభుత్వ సంబాధనమును ప్రసించినచో జాతీయవాదులకే విదితమగును.

సింధు అబ్జర్వరు

ప్రధానమంత్రి ప్రసంగమును నల్లదాగును తుడిచివేయుటకు చాలదేశముకు కుండవో కెల్ల చేయుటగా రాజప్రతినిధి తన నైపుణ్యమునంతను వినియోగించెను గాని భారత ప్రజలను వ్యాయసహాయములు (జ్యూరీ) రీడింగు ప్రభువు వాదమును నీర్మలేదు.

ప్రీన్సులు గిద్దానీగారు

తన ఉద్యోగము చురకొంతకాలము కొనసాగుటకు తన ప్రీయమిత్రులను ప్రీయవిధానములనుగూడ స్పృహకరించుచునో మధ్యాహ్న ఆసంగతి ప్రసంగమునకు హిందూ దేశము నుండింత ఆర్థికము జరుగుటకు నాకుచాల వింత కలిగెనని అనామదాదాదు జాతీయకాళాల (పిన్) పాలు గిద్దానీగారు నడిచిరి.

భారత శాసనసభ - రంగారామిగారి తీర్మానము

ప్రధానమంత్రి ప్రసంగము చేయుట సమర్థములను పూర్తిగా తొలగించుచున్నది. ఈ శాసనసభ వారి సమర్థమునుగూడ వచ్చుచేయుచున్నది అను ఆర్థము గల తీర్మానము నుపసాదించెనది భారత శాసనసభ దేశాక్రమణ కక్షవారి ప్రతినిధి రంగారామిగారు ఉద్యోగులకు ప్రాసరి.

వైమానికులు సురక్షితముగా నున్నారు

ఎడటను కనుడలేదని ఆందోళన పడుచున్న వైమానికులు సురక్షితముగా నున్నారని ప్రేటును పత్రిక ప్రకటించెను.

అఫ్ఘన్ స్వాతంత్ర్యదినోత్సవము

ను జరుపుటకు గొప్ప ప్రయత్నములు జరుగుచున్నవి. ఆటపాటులు, ఉత్సాహములు జరుగును. 1921 సంధిపరకుల ప్రకారము వర్తకసంఘము నేర్పరుచు విషయమై మాట్లాడుటకు కాబూలునకు మేజరు జెన్ గారు రాజువారమును గొంపోయిరి. కాబూలు, పీనాకునువర్తక కోట్ల మోటారు రాకపోకలకే పాడైంది. నాదలు వానకే గూడ కొట్టుకుపోయినది. చాల నరకును జేయకలసియున్నదని వార్తాపత్రిక వాకొనుచున్నది. సరివాద్దులకు రాన్వ తెలియకలసిన విషయములు అంకిత పన జడవు.

అడికగాయి మార్గమునుగుచ్చి దీర్చినవారు, సాయకు మియాకాల్ గార్లకు జరుగుచున్న వివాదము పరిష్కారమైనది. దేగా ఇస్లామాబాద్లో అల్లలులను అడంబుటకు కేము ప్రయత్నములు కొంత ఫలమును గాంచినది.

కొచ్చికోవార్తలు

అడికల పరుదాంకితులైన నారాయణమూనక్, కర్గిగు గార్లకు విరుద పతకములను పంచి కట్టిరి. కుంబిక్కి కలురాక రాణి, చనిపోయెను. ఈమె గొం వార్తను పాతకాలము, కార్యాలయములు మూయుటకు.

పంజాబు పోలీసు పరిపాలనము

లాహోరు, ఆగస్టు 19:-1921 గొప్ప కేరములే హెచ్చుగ జరిగినటుల పంజాబు పోలీసు పరిపాలనా విచర్యనము తెలుపుచున్నది. అల్లరిచేయుట తీసివేసిన 1912నుండి ఇ.త. పెద్ద మొత్త మెన్నుచును లేదు. 679 హత్యలు 167 బండిపోటులు 17,944 దొంగతనములు. పశ్చిమ దొంగతనములు 2501, దొమ్మి 660, కేరములను 2రిగినవి. ఇన్నుదొంగరిని మించిన కన్నుడును జరిగి లేదు. ఇంకవిస్తారముల కేరములు పెరిగిపోవుటకు రాని కీయాంబోళనము తినబుండముల పరిస్థితులను కాణములు జూపబడినవి. ఈ కేసులు జూరములను ప్రభుత్వమువా రంగీకరించిరి. రాజకీయాంబోళనము ప్రజలకుమున అధికారికాన్వమునుపురి గొప్పననిప్రభుత్వమువారిచున్నాడు. పోలీసువారికి రాజకీయాంబోళనముచే ఎత్తువచ్చితి. లెవ. రాజకీయములు చర్చింపబడు సభలకుగూడ పోలీసువారు పోవలసి వచ్చెను. ముఖ్యముగ కాన్వ, విస్సాంక బోయింగు గా రైంకయు పోలీసు కాఫింకయు గాక, ముఖ్యముగ ప్రభుత్వమువారి ప్రకౌసకు పాత్రులైరి.

రేషనుపత్రిక - లాహోరు

డి. చామనులూగాడు లాహోరు నుండి మా కట్టు వ్రాయుచున్నాడు: లాహోరులో శేషమునూము శేషము లిమిటెడు అనుకేరకు ఒక కంపెనీ స్థాపింపబడినది. ఒక ఆంగ్ల దివ్యపత్రిక ప్రతినిధివారము ఒకవారపత్రిక ప్రకటించబడును. కాంగ్రెసు, భిలాపకు, జాతీయవాదులకు సెక్కుల అభిప్రాయములు యీ పత్రికల యందు ప్రకటింపబడును. గంటకు వేలకొలది ప్రతులు అచ్చు చేయుగల యంత్రములు తెప్పింపబడును దిన పత్రికయందు ప్రత్యేక తరెవాల్లలు ప్రత్యేక ప్రతినిధుల లేఖలు చిత్రపటములు మున్నగునవి ప్రకటింపబడును. అదివారమున ప్రకటింపబడు పత్రిక యందు చిత్రపటములు ప్రత్యేక వ్యాసము లుండును. దినపత్రిక చందా సంవత్సరమునకు 25 గొప్పములు ఆరునెలలకు 15కై రూప్యములు. 5 మూడు నెలలకు 7కై నెలకు 5 రూప్యము వార పత్రిక కు చందా సంవత్సరమునకు 5కై రూపాయలు. ఈ పత్రికలకు చందాదారులగు చేరుటనల్ల వారు జాతీయవాద పక్షమును బలపరచుటయే గాక చక్కగ అన్వేషింపబడిన అందముగు వ్యక్తులను పొందెదరు.

వి. జి. హర్షితును గారు ప్రతివారములందఱుండి జాబు పంపెదరు. అసియా ఖండమునందలి ముఖ్యకగరములనుండి విశేషముల పంపిన లేఖలప్రకటింప బడును యీలోపు అమెరికా ఖండములనుండి ప్రత్యేకతరెవాల్లలు ప్రకటింపబడును. సంపూర్ణముగ జానికర్షణములు ప్రకటింపబడును. కాంగ్రెసు నుకమును అనుసరించి సంపాదకీయ వ్యాసములు ప్రకటింపబడుచుండును.

మదరాసు కార్పొరేషను

నోటీసు (279)

గడచిన అక్టోబరు మాసమునుండి వర్షములు లేకపోవుటచే రెడీహిల్సు చెలువునందు నీరుమట్టము చాలనరకులేగినది. సాధ్యమైనంతవరకు నీరును గృహకృత్యములకు మాత్రము మిలేముగా వాడునట్లును, మిలేరి పనులకు ఉపయోగించుకుండునట్లు చేయవలసినది మిక్కిలి అవశ్యము. ఆ ప్రకారము చేయుటకై 23-8-22 తేదీ బుధవారము నుండి ప్రతిదినము ముఖ్యగొట్టములలో నుండు నీటిపెన్సరును పగలు 11 గంటలు మొదలు 3 గంటలవరకు వీలైనంతవరకు తగ్గించవలసినట్లు ఉద్దేశించబడినది. ఈ ప్రకారము చేసినచో పట్టణమునకు దూర ప్రదేశములలో నుండునట్టివారి గృహములలో వేస తెలుపబడిన కాలమునందు నీరు పూర్తిగా లోచిపోవును. గనుక దూరపు స్థలములలో నుండు నట్టివారు గృహకృత్యములకు కావలసినంత నీరును 11 గంటలకు లోగా పట్టి ఉంచుకొనవలెను.

రిప్పన్ భవనము } ఎమ్. బకేలూర్లు,
యదరాసు } కమిషనరు.
21-8-1922.

మొహరంపండుగ

అమర్పామండలోద్యోగి అభ్యంతరపరుచుట

మహమ్మదీయుల కాగ్రహము కలుగుట

అమర్పా జిల్లా మేజిస్ట్రేటు మొహరంపండుగ విషయమున ప్రతిపాటుముగ పనిచేసినందున వరిటి మర్యాద మహమ్మదీయుల కధిమగు వాగ్రహము కలిగినది. వారనడిగము వాడే పరిపథలను చేయవచ్చును.

* మూర్తీ సత్యాగ్రహవ్రతము *

తేదీవివరములు

పెద్దెంబరు రెండవతేదీన సి. ఎం. బాపరు గారి యజమాన్యమున నూర్తీ మా కలలు సత్యాగ్రహ వ్రతమును మరల ప్రారంభించెదరు. మాకలమిత్రులు వారితో జేరిగాని ఆర్థిక సహాయ మొనర్చిగాని తోడ్పడ ప్రార్థితులు. సెప్టెంబరు నుండి 1923 మే వరకు తొమ్మిది మాసములకు నెల 1 కి 10000 రూప్యములను ఈ యుద్ధము సాగును. ప్రస్తుతము మాచేతిలోనున్న నిల్వ 10000 రూప్యములతో ప్రారంభి చినాము.

మనలాలనిమిత్తము చెటసాలకు బోవుటకు ఇచ్చగించు వారుతెలుగులు ఈక్రిందిచిరునామదారుని కలసికొనవలెను
341 సదాశివపేట, } ఎం. ఎన్. ఎం,
పూనానగరము. } కార్యదర్శి
(మరటా)

మరి రాసుజిల్లా ఆంధ్రజాతీయోప సంఘము:- ఈ యుద్ధముయొక్క కార్యరీత్యానాక వర్షమువారిపథ ఈనెల 23 తేదీ బుధవారం సాయంత్రం 5 గంటకు ఆంధ్రపత్రికాలయమున జరుగును. సభ్యులు విచ్చేరుకొనుచున్నార. కార్యకర్షులు.

శ్రీ. కృష్ణమందిరసభ:- 24-వ నం! మహా శ్రీబయంతి యుత్సరణ. చెన్నపురి చెద్దనాయునిపేట వరదాముత్తియప్పక వీధి 97-వ సంఖ్యగల శ్రీ కృష్ణమందిరమున 1922 వ నం! ఆగష్టు నెల 23-వ తేదీ బుధవారము సాయంత్రం 6 గంటలకు వైగా ప్రహృత్తి శ్రీనాథపేట మూర్తి రావు భాగవతులవారికిలన చిత్రకేసో గంధగోపాఖ్యానము చదివ్రము జరుపబడును.

సరివాద్దు సంఘమువారు సిమ్లాలో 21 తేదీన మరల నూడిరి.

బొంబయి గవర్నరు ఆతన నిల్వారి, 18 తేదీన గజే స్కంతునకు వచ్చిరి.

మేజరు జేకుగారు ఆలోగ్యమును పొందుచున్నారని తెలియుచున్నది.

19 తేదీ గాత్ర శిక్ష గంటలవరకు మహారాయలునా మార్కెటునగారి రాక సంగతి సమియు తెలియలేదు.

గోండిక అనస్తీమరు నుడిగాలిలో మునిగిపోయెను. పొగ యోడలో ననుమ్యులు లేదు.

కలకత్తా, హైకోర్టు వ్యాజ్యమూర్తి సర్. జి. జి. ఉద్రాఫ్ కేటిగారి స్థానే నివసించారి లోసు గారు వ్యాయవాది నియమించబడినది.

రంగునోగుజ్జుపు పండితులవా రిచ్చు భవముకు మత సంబంధముగ విషయములకు, అది పాపపునా మ్యుకుటచే స్వీకరించబడి రంగునో కై ప్రవక్తకుమపు నిర్మించెను.

వైమానుకు కస్తూర్ మేక్కిలెక్ మేల్లెగార్లు 12 తేదీ యాదియను కలకత్తానుండి బర్మాకు బయలుదేరిరి. వానా బానిసలకు లనకలముగ నున్న రంగునో ప్రయాణమునకు 9 తేదీనో వివాహదేదెదరు.

మొహరంపం! తక గార్లు జరుపంప ప్రాధ్యులకు వాస్తవ్యులకు హిందూసనామ్యుగీయ నాయకులను కొండగి 200 రుపులు మొదలు 80 కేలకరకు వామిన యమ్మని కోరి నట్లు ఒకరు వ్రాయుచున్నాడు.

విదేశ వార్తలు

సివిలు సర్వీసు శాఖ

భారతీయుల వశమొనర్చుట

కాత్మగారి అసమ్మతి

లండను, ఆగస్టు 20:—హాల్లూ కాత్మగారు, "సంజే మైన్సు" అందు వ్యాసమునుబాదు భారతదేశమున వివిధముల ముఖ్య భావముల వర్ణములనుబట్టి సివిలు సర్వీసు శాఖను భారతీయుల వశమొనర్చుట యనివేశమున దెలిపెను. అంగ్లేయులు సంపూర్ణ పరిత్యజ గాకపోవచ్చును. భారతము నందలి గాతులకును, భావలకును అంగ్లేయులు భిన్నుడగుటచే వారింద రకును సమాన వ్యాయము నొనగట్టకు విలువదును. ఈ శాఖను భారతీయుల వశమొనర్చుటకు ప్రస్తుత సంస్థలన్నియు భిన్నమును. ఈ శాఖను భారతీయుల వశమొనర్చిన యెడల, ఇంగ్లీషువారు భారతదేశమున ప్రవేశించుట ముందు గల పరస్పర విరుద్ధములును, అరాచకమును, పోరాటములను దేశమున కల గూపునది కాత్మగారు దెలిపిరి.

ప్రెమ్మపత్రిక పోపురిక

లండను, ఆగస్టు 21:—ప్రెమ్మపత్రిక ప్రధాన వ్యాసమున నిట్లుబ్రాయించుచుండెను:—భారతసివిలు సర్వీసు శాఖవలె ప్రపంచముననే ఇతర శాఖయొ నందికొన్న పాత్రిముగను, కోశల్యముతోడను తమ విధుల నిర్వహింపలేదు. సంస్కరణముల పరిణామాకస్థాయందు సివిలుసర్వీసు వాణిజ్యములను సంపూర్ణముగ రక్షించుటకు లాయడు బాధ్యిగాను వాగ్దానమొనర్చుకొనలేక కాని కివిలు సర్వీసు యుద్ధోగముల కభ్యయిచ్చు తొందరగా లాయడు బాధ్యిగాను చాలచింతకుజని సంస్కరణములచట్టముచే యనుమానస్థితిలోనికి దెచ్చుచు ప్రసంగించెను. లాయడు బాధ్యిగారికవశములలో నైకి గమించుచున్నట్టి అభిప్రాయములు ప్రభుత్వమువారికి లేవని, రాజప్రతినిధి రాయబారవర్గమునకు విశ్రుముగ దెలుపగలిగియుండుట అద్వైతము. సంస్కరణలు గరితగాదు. అవినికానముగ నొనర్చువలెను. ఈ చిక్కుగడచిన దని దలంపరచుచును. కాని ఓడిపోవచ్చుకొక మాత్ర ముండుకొన వలెను. సంస్కరణలను సాగించుటయందు భారతప్రభుత్వము వారి వ్యవహారములలో బ్రిటిషు ప్రభుత్వము వారనవునరముగను అవివేచనముగను కోశ్యమువుచున్నట్టి అభ్యంతరములు గల్గించుచుండిరి. వైజుహలందు గూర్చి భారతదేశమున కరిపాలించుచున్నవారు గడచిపోయెను. కాన్సర్జుమునందున్నవారికే పరిశీలులు కరిగ దెలియును. భారత పరిపాలనయందు మార్పులు అగుచుండవలెను. త్వరితగతిన నడచుచున్న మార్పులు భారత ప్రభుత్వమువారివై వాధారపడియున్నవి. ప్రస్తుతసమయన సివిలు సర్వీసువారి బాధ్యత యధికముగనుండును. అందుచే వారికధికము గు కా ర్యా చ రణ స్వాతంత్ర్యము నొనగవలెను. సంస్కరణలు స్థిరముగ నుండవలె నెట్లనెడి లాయడుబాధ్యిగానే సివిలుసర్వీసు శాఖయొక్క కష్టముల కల్గించుచు అధిక ముగ సానుభూతిని గనపరచెను.

వి. ఎస్. కాత్రిగారి వర్తమానము

వాశింగ్టను, ఆగస్టు 20:—బ్రిటిషు కొండెయినా ప్రధాన మంత్రియగు ఆలింగ్ గారిని క్రిమివాక్యాత్రిగారు దర్శించి బ్రిటిషుకొండెయిలోని హిందూవైఖరు మునిసిపలు ఎన్నికల బాక్సుల నొసగవలయునని కోరెను. మంత్రిగారు ఎట్టి నిర్ణయ వ్యాసమును నొనర్చలేదు. మంత్రిగారువారితో చర్చించి తరువాతప్రత్యుత్తర మిచ్చెదనని నుకొనెను.

రష్యా విదేశములు

రిష్యా వేచియుండి గలదు

లండను ఆగస్టు 20:—రష్యావీరులు విదేశాంగ మంత్రియగు చిచిగవగారు ఇట్లు వెలిపినట్లు అబ్దుల్ గుఫర్ ప్రకటించుచుండెను. రష్యావైస్రాయుతో తమిళున బ్రతిమాలునని పాశ్చాత్య ప్రభుత్వములు తలచుట యందు పారభాషాసచ్చెను కాని ఈ విషయమున పంటలు బాగుగ నుండుటచే పరిశీలులు చాలవర కభివృద్ధి జెడెను. విదేశములనుండి మాకాధిక సహాయము కావలెను. కాని మేము వేచియుండెదము.

విరిపు నిష్టవము

డబ్లి నునందు తిరిగి పోరాటము.

లండను, ఆగస్టు 19:—డబ్లి నునందు తిరిగి పోరాటము ము సాగించుటకు. రాజయంతయు పోరాటము తీవ్రముగ నుండెను. కొంతమంది తుపాకులతోడను ముఖ్యమంత్రితోడను ప్రభుత్వ పటాలముల కర్మస్థానము నెదిర్చిరి. కాని ప్రభుత్వ పటాలములు వారి ప్రయత్నముల విఫలపరచెను. ఈవిషయమున విధులందు పెంట్లీ లంగచుండిరి.

ఆకడూరనన

ఆకడూరనన లండను, ఆగస్టు 19:—ప్రజాస్వామ్య వాదులు రైల్వేలను నంతెలలు సుపూర్ణముగ నాశనమొనర్చుచుండుటచే ఆహా పదార్థముల దెచ్చుకొనుట వీలులే పోవుటచే చాల గ్రామములందు ఔనుముదే బాదుచుండెను. క్రమస్వచ్ఛ నదీనంతెను వెన్చుబర్డునుం తెనను కార్మిక నుకద్ద సానువంతె నను ప్రజాస్వామ్య వాదు లిటీకల భిన్న మొనర్చిరి బ్రిటిష్ లెక్కలకు రైలు మార్గము నుపయోగింతికి దెచ్చుటకుచాలకాలము పట్టును.

సమీప ప్రాచ్య సమస్య

ప్రాంతమునకు బిటరులేఖ

లండను, ఆగస్టు 19:—సమీప ప్రాచ్య సమస్యను పరి మ్మరిండుటకు ఒక కథను సమావేశ మొనర్చుననియు గ్రీకు టర్కీలందు పాల్గొనవలెననియు పరామర్శలు గావించిన నూరవకు బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారు ప్రత్యుత్తర మొనగిరి. ఆ ప్రత్యుత్తరమునందెమిగులవో ఇ కన దెలియలేదు.

తురుష్క వైస్రాయుల వృద్ధిజేయుట

లండను, ఆగస్టు 20:—కాన్స్టాంటినోపలు నుండి ప్రెమ్మ పత్రిక విలేఖకుడిటుల దెలుపుచుండెను. ఇటీవల కొలది దిన నములలోను ఇస్మిడిటు కద్ద తురుష్కలు తమ వైస్రాయులను వృద్ధియొనర్చిరి తురుష్కలు ద్వారా నాకు తెలియవచ్చెను. ఇంతవర కచ్చట వాల్చు చిన్న డిడివిజములు గలవు. ప్రేమనందు గ్రీకు లు వైస్రాయులు జేర్చుచుండుటచే నందుకు మారుగా తురుష్కలు గావించినది కొంచు దెలుపు చుండిరి. సుధి యనుకూలముగ నుండక పోయిన యెవల మిత్రము దలికి ఒత్తిడి గలకర్తము దలంపుతో బాటయవారు లిట్లుపన్నిరి మరికొంద రనుచుండిరి. గ్రీకు లు తానూముగ నుండిరియు లాయడుబాధ్యి గారుదెలిపినట్లు త్వరితగానే కాన్స్టాంటినోపలును స్వాధీనమొనర్చుకొనెద మను నమ్మకముతో గ్రీకుపటాలము లుపొంగు చుండెననియు పోషి యానుండి దెలియరచ్చెను.

పాలస్తీను మాండేటు

అరబ్బుల సహాయ నిరాకరణము

లండను, ఆగస్టు 20:—అరబ్బుగొడియనుండి "ప్రెమ్మ" విలేఖకుడిటుల దెలుపుచుండెను—పాలస్తీనా అరబ్బువార కర్తమువారు తిరిగి వచ్చివలెనవారే, పాలస్తీనాను మాండేటు చేసిన బాతీ సమితిర్యాయమునుగమనింప రాదనియు బ్రిటిషు ప్రభుత్వముచే నూచింప బడు కాసనసభలందు పాల్గొనరాదని యు ప్రకటించెనని దెలియుచున్నది.

అవలంబింప వలసిన కాన్వలధానమును నిర్ణయించుటకు కాన్వనునవోక సమావేశము జరుగునని నాయకులు ప్రకటించిరి.

ఫిలిప్పైనులం దసహాయోద్యమము

మనిలాఆగస్టు 20:—ఫిలిప్పైను దీవులకు స్వాతంత్ర్యమును గోరుచు నిటీవల వాషింగ్టనునకు జనిన ఫిలిప్పైను రాయబార సంఘ సభ్యుడగు విస్సెంటి షేప్స్ గారు గాంధీమహాత్ముని అన హాయోద్యమ సూక్ష్మముల ననుసరించి ఫిలిప్పైనుదీవులందుగూడ ననహాయోద్య మ ము ను సాగించుట ప్రయత్నములు జరుగుచుండెనని ప్రకటించెను. వాషింగ్టను వార్త ఇట్లు దెలుపుచుండెను. ఫిలిప్పైనులకు స్వాతంత్ర్యము నొసగవలెనని గోరుచు మాన్యుయల్ కుబనుగారి ఆద్యతత్వక్రొంద నొకరాయబార సంఘమునచ్చి హార్డిజ ఆధ్యక్షుని దర్శించెను. ఆయుధనియును యెడంబడివలన క్రేకు భయము తగ్గినదిగాన ఫిలిప్పైను దీవులకు స్వాతంత్ర్యము నొస గుట కట్టి యాలోచనములను నుండజాలనని వారు వెలిపిరి. ఈసం ఘమునందు 27 గురు పార్ల మెంటు సభ్యులుగలర. ఈసంఘము వారుకొరిన ప్రకారము సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్య మొనగుటకు వీలు లేదని హార్డిజ ఆధ్యక్షుడు దెలిపెను. తుదకు స్వాతంత్ర్య మొ సగబడుననియు కాని ప్రస్తుత మదను గాదనియు పరిశీలులు పరి పక్యముగా లేదనియు ఆధ్యక్షుడు దెలిపెను.

ఎస్వరుపాపా మరణవార్త

బర్లిను, ఆగస్టు 20:—ఎస్వరుపాపాగారి మరణవార్త సందర్భమున కాన్సియను సముద్రమునకు పంపియనను నోతోవై ప్రొస్పెర్ట్ బోల్షి విక్రయాలుబారులచే సంపాదించి వార్తా పత్రికలు ప్రకటించుచుండెను. మరణ వార్త ఇంకను ప్రచుర పరచ బడలేదు. తనముచ్చుక పుత్రులతోడను బర్లినును గురించి చున్న ఎస్వరు పాపానతికొన ధర్మచరణమును గురించి ఎట్టి వార్తలును లేరనియు.

కలకత్తా వైకొర్స్

కలకత్తా వైకొర్స్ అందు లిపియ విహారి భూభూగారికి వ్యాఖ్యానము నియమించుటను (రీ. జి. జి. వైకొర్స్ గారి స్థానమున) గిల్బర్టుగారి స్థానమున సతీకరంజను బానుగారిని బాగాలు ఎత్వకేటు తెనరలగ నియమించుటను సాగ్వభోయ దంగీకరించెను.

అమెరికను కార్మిక పరిస్థితులు

వాషింగ్టను, ఆగస్టు 19:—ప్రజాక్షేమము నకు భంగకరముగు రీతిని కార్మికులుగాని యజమానులుగాని సదుప కరండుటకు గాను రైలుగోడ్డులేబరు బోల్షిగారి తీవ్రమును. రెండు పక్షములవారు అంగీకరించితిరవలెనని చట్టము గానింప వలెనని వార్తా జి ఆధ్యక్షుడు ప్రకటించెను. ప్రజలకు బాగును సుఖా జేయుటకు తాత్కాలిక బాగునాపుల నేర్పాటుచేయ వలెననిగూడ నూచించెను. ఈ చట్టమునకు కార్మిక సంఘములు తీవ్రముగా ప్రాతిఘాత్యమును జూపుచుండెను.

బొంబయి వార్తలు

బొంబయి, ఆగస్టు 19:—నిక్కి టీదినము బొంబయిలో కాంధీ గర్భంత్యక్తము నెచ్చుదిగ అల్లరి లేకుండ పరిగెను.

బొంబయి విశ్వవిద్యాలయపు సెనటుసభవారు

మెట్రిక్యులేషను పరిక్షలో ప్రశ్నలకు విభ్యాధులు దేశ భావలయందు ప్రత్యుత్తరము లీయవచ్చునా యను ముఖ్యవిష యమును వర్చించిరి. అనుదేశభావలయందు పునాదిలేనిదే అంగ్ల భావను నేర్చుకొన్న కష్టముగ నుండుననియు అంగ్లమును నేర్చు కొనటకు కష్టముగ నుండుననియు50పిండ్లనుండి ప్రస్తుతివిధాము వాడుక ను నన్ను ప్రయోజనరాహిత్యముగ నుండుటవలనను నిద్యను దేశభావలయందు నేర్చుటకు సమయము వచ్చెనని అను కూలముగ మాట్లాడిరి. దేశభావలను అవలంబించిన చివరకు అంగ్లభాష పూర్తిగ కళాకాలయందు తొలగింపబడును భయమును ప్రతిపత్తులు జూపిరి. దేశమున దండుటను విశ్వాధిక లకు ఇదే ఆధారముగ నుండుటచేతను బాలియ వికళకకు ఇది అమాల్మయైక సాధనముగ నుండుటచేతను దేశభావలమూల కముగ విద్యను అపకర్చిరి. తీర్మానము ఓడిపోయెను.

రష్యాలో తురుష్క స్థాన

లో పంటలు బాగులేవు. పోయినపంట మంచిదే. సోవియటు అధికారులు 9/10 వంతు పంటను వశపరచుకొనిరి. ఇకంత వైవికళ్యమును నిమిత్తము. పడమరభాగమునుండి ఔమ బాధలనుండి తప్పించుకొని తలదాచుకొనుట కీదేశమున వీలుం డదు. ఇటీవల ఎస్వరుపాపాకును బోల్షి వికలకును జరిగిన యుద్ధ ములో పంటలు భస్మమైనవి.

తెలెంటునందలి సెన్యులులో పరాసుప్రభుత్వమువారు 35000 సెన్యులుల కిగ్గించిరి.

అత్యంత ప్రాచ్య సమావేశమునందు తరుచుగ వ్యాధులు సంభవించుటకు కారణముల నరయుటకు ఒక ఆరోగ్యసంఘము సంప్రటకు బాతీసమితివారు తీర్మానించిరి.

బ్రిటిషు ఇండియా కంపెనీ నోయగు "చింద్యారా" "చనోర్డిల్" అను బ్రిటిషునాకతో డీ కొనుటచే రెండవనాకము నికపోయెను. ప్రాజానప్తము గలుగలేదు.

సాతూ హాక్సీ యందు బాట్లీగారి స్థానమున పార్ల మెంటు సభ్యుని యెన్నుకొనుసందర్భమున ఎల్ స్మీను తెలటుగారికి (కొయిలివను, 9116 సమ్యతులును హాల్బర్ట్టు (లేబరు) గారికి9044 సమ్యతులును వచ్చుటచే ప్రభములు విజయముందిరి.

జూబులు

ఉపవిలేఖకులకు సూచన

చందాదారుడు, నుం-త, సంఘాభివృద్ధి, కో-న, కే-డె, వో-వెం, ప్రకటించబడును. - అం. పు. సం.

పశ్చిమ కృష్ణా జిల్లా కార్మికులకు

ఈనెల 24 తారీఖున సాయంత్రము 2 గంటలకు, పశ్చిమ కృష్ణా జిల్లా పరిపాలనాధికారి శ్రీయత ఆధ్వర్యమున కార్యకర్తల రాష్ట్రవారి భవనమున జరుగును. అందరినూ విచ్చేయ (ప్రాధికారము, తక్కిన విషయములతో పాటు (1) చట్టాను అంధ్ర రాష్ట్ర సభకు అభ్యర్థనని ఎన్నుకొనుట (2) జిల్లా పేట వద్ద ములకు సూచనలపై జరుగు ఏర్పరుచుట-మొదలగు విషయములు చర్చించబడును. నందిగామ తాలూకా సభ్యులు తప్పక దయచేచు ప్రార్థించు. - కార్యదర్శి.

హిందీ ప్రచారము - క్రొత్తపర్లాలు

పరీక్ష. - పరీక్షకుండులగు శ్రీ హృదయేశ్వరగారు ఇచ్చితిరి బుధవారము రాత్రి వచ్చిరి. పరీక్షసంబంధ మగు పనులన్నియు వారే చేయదురు. పరీక్షకు గురించిన జాబులన్నియు పరీక్షకుండు హిందీ ప్రచారకార్యాలయము తిరువల్లి క్షే. - అని వ్రాయవలయును.

పట్టణములో హిందీ ప్రచారము. - శ్రీ శివరామ్ గారు చెన్నపురిలో హిందీ తరగతులు ఆరంభించును. ౧౫ గురు బడిలో హిందీ ప్రకటనముగా తరగతి ఆరంభించబడును. (రాం భరణి)

ఆంధ్ర జిల్లా కలెక్టరు మహాజనసభ

ఈనెల 27 వ తేదీ ఆదివారము మధ్యాహ్నము రాజమహేంద్రవరమున ఆంధ్రరాష్ట్రీయ జిల్లా కలెక్టరు మహాజనసభ జరుగును.

అందు ఆంధ్రరాష్ట్రీయ జిల్లా కలెక్టరును కేంద్రస్థానము, అభ్యర్థకుడు, కార్యదర్శి మున్నగు కార్యనిర్వాహకవర్గము మాత్రమేగా నేర్పాటు చేయబడునగునైన ముఖ్యవిషయములు చర్చించబడును గావున ఆంధ్ర మహామండలియే తెల్లరు తమ పరిపర గ్రామములగుడ తీసుకొని వెలిసి వారిని తోడ్కొని సభకు విచ్చేయ (ప్రాధికారము).

ఉమెక్ ఆలీషా.

గుంటూరు మండలసభ

బాపట్లలో జరిగిన జిల్లా కార్మికుల సంఘసభలో తెలుగు తియింపు అట్టోబరు నెలలో మండలసభ జరుపవలె నని తీర్మానింపబడినది. ఆశ్చర్యమున మానములో నీసభ సమావేశ మైనచో రాజలచిన ప్రతినిధులకు అనకాకేము కలుగజాలదని తలంపు మీ యన దసరానినములు - తరువాత దివ్యాభియంతి తిట్టించుటచే వచ్చుటకు కలుపవలెనో పడవో చెప్పబడును. కావున సన్మాన సంఘమువారు ప్రతినిధు తెల్లరు రాజగిరి కోటలో జరుగునటులు ఏర్పాటు చేయగోరుచున్నారు. అదియును గాక సన్మాన సంఘ మింకను ఏర్పడి యుండలేదు. త్వరలో ఆతాలూకా ప్రజలను, తెలంగాణ ప్రాంతపురుషుల (తద్దతో) నాలకించి సన్మాన సంఘ మేర్పాటుచేయుట కాదనలేదు. ప్రతినిధిగణము కూడ ఆందుబాటులో నుండునటులు నిర్ణయింపవలెను. ప్రేక్షకులకు యను నుక్కరలేదు. ఇక అభ్యర్థుల నిర్ణయించుటలో వెక్కిరిచు బాగునాకతన బలుపవలెను. తాలూకా సంఘముల వారు అభ్యర్థుల నామముల చెక్కిరిచి పేదప జిల్లా సంఘమునా చెప్పుకొనవలెను. తిరువర్తి సన్మాన సంఘమువారు నిర్ణయించిన, నమం జిల్లా నిర్ణయించుట. కావున మాతృకబాబులకు తమజీవిత మున్నెండు కంకణము గట్టినచాదను, స్వాగత్యుత్సాహములను సగువారి నే ఎన్నుకొనుట మంచిది. శ్రీయత చట్టి సరసింహారావుగారు, నడింపల్లి సరసింహారావుగారు, మాడభూషి వేదా ప్రసాదం హాచార్యులు, ఇటీకాల మార్కెటారాయణగారు గలరు. వీరిలో కొకరు మరియొకరికి దీసిపోరు. అందరను సమానలే. కావున తాలూకా సంఘములవారును, జిల్లా సంఘములవారును, సన్మాన సంఘము వారును, యోజించి అట్టలగు వారిని ఎన్నుకొనిన భర్తమును నెలకొల్పవలె రగుదురు. ప్రజ తెల్లరు సభ్యవర్గక తమ గుర్తించి ప్రతినిధుల నుపి జయప్రదముగ నెలకొల్ప గోరుచున్నారు.

కోన వేంకటరాయశర్మ

కర్మమహాజనసంఘసభ్యుల కొక నిష్కాపన

ఈనెల 27-వ తేదీ ఆదివారం, మధ్యాహ్నం 1 గంటలగాయకు 2 గంటలవరకు కార్యనిర్వాహక సంఘసభ్యుల మీటింగును 2 గంటల లగాయకు జనరల్ మీటింగును (వెజవాడ లో) రామమోహన లయరీతివలన జరుపబడును. ఇందు ముఖ్యముగ బీదకమృతబాంధవ దరిభాగ్యులు గమనించి వేతనము లొసగుట వర్తమాన సంవత్సరపు బడ్జెటును నిర్ధారణము చేయుట, సంఘాభివృద్ధియలను అపాయింటుమెంటు చేయుట సంఘ ఆర్థికవిషయముల కనుగూలగూన పాధ్యమై సంతకము సంఘ నిబంధనలు మార్పుచేయుట మొదలగాగల విషయములన్నియు చర్చింపబడును. గానలోకదంపన ఆహ్వానములు అందినను అందకపోయినను వాము తప్పక జయచేయుగలండుల కేంతయు ప్రార్థించు.

నెలకొని, సూరపనేని వెంకయ్య చౌదరి.

సారస్వతమహాసభ

సంఘాలలో జరుపబడును.

నేను కొన్ని దినముల క్రితము కొందరి మిత్రులతో నీ విషయమై ముచ్చటించి యేతన్నభిను ఏర్పాటు చేయు నుద్దేశముతో బాపట్ల తాలూకా, నంద్యాల వచ్చితిని. ఇచ్చటి ప్రముఖులతో మాట్లాడి సన్మానసంఘ మేర్పాటు చేసితిని. నువ్రసిద్ధి లగు అన్నవరం నువ్వురాయచిగారు సన్మానసంఘాభ్యర్థులు ప్రతినిధులకు భోజనాదివసతు లొనర్పబడును. ఈసభ్యోద్దేశము మండలమునందలి పండితులను, కవులను, తగుతీరిన సన్మానించుటయు, ఆంధ్రీ వాఙ్మయము సభ్యునికి దేగల మార్గములను వెతకి తడవినట్టి నిమిత్తము కృషి చేయుటయనై యున్నది. కావున మండలములోని పండితులు, కవులు, సారస్వతాభిమానులు, ఎల్లరు నిరసన విచ్చేయ ప్రార్థించు. సభ్యులందు ఆంధ్రీ వాఙ్మయ సంబంధమగు సుపన్మానములను జరుగ నంకింపువారు ముందుగా సన్మాన సంఘాభ్యర్థులు, నంద్యాల, బాపట్ల తాలూకా యనచిరునామాను బంధ ప్రార్థించు అభ్యర్థుల నామములను, సభ జరుగు తేదీలను, ముందు తెలుపవలెను కావున మండలములోని వారెల్లరు తప్పక దయచేయగోరుచున్నాము. నీ ఆశ్చర్యముజూపనములో సమావేశమగును.

కోన వేంకటరాయశర్మ.

గోదావరి పడమటి జిల్లా

గోదావరి జనకట్టకు పడమట నున్న వియ్యాలము లాకు వ్యారా ప్రహారీ నీటికల్లు తలమనరసాపురం తాలూకా లు సాగుబడి అరుదుగాక కొవ్వారంతాలూకాలోని కొన్ని గ్రామములను, ఏలూరు తాలూకాలో వైలుతు దక్షిణముననున్న కొన్ని గ్రామములను సాగుబడి అరుదును. గోదావరిని కాపటము జిల్లాలలోని మన్యప్రదేశములను విడదీసి వేరే కవిష నరుక్రిందగోదావరియందుపెట్టు, ఆరెండుజిల్లాలకలెక్టరుల చేత పనులు తగిసిపోయినవనియు, ఇప్పుడు కృష్ణా జిల్లాకలెక్టరుగారిపనులు చాల వెక్కిరిచుగా నున్నవనియు, అందువల్ల కృష్ణా జిల్లా కలెక్టరు క్రింద నుండి గోదావరిపడమటి జిల్లాలోని కొన్ని తాలూకాలను గోదావరి జిల్లాలో కలిపి పాలనాధికారభారమును సుమారు చేయవలెనని ఒక ఉద్దేశము గవర్న మెంటుగారికి గలిగియున్నది. అయితే మాభీనువరం తాలూకాను తలమనరసాపురమునందలి విడదీయబట్ట మారు ఇబ్బందులు వెక్కిరిచు గలవని మేము నెలకుచున్నాము. మామొదలను ఆజిల్లాలకలెక్టరుగారికి వివరము భోగ్య అధికారము రాష్ట్రీయ కార్యనిర్వాహక సంఘముల మంత్రి వర్గములకు అధిక ఆహ్వానముతో విత్తరించెదనని తెలియుచున్నది. బోధ మొబ్బిన చు శ్రీయ. వై. జి. కాంబెట్ వొగగారు ఈనెల 29, 30 తారీఖులను కొడితవాడ నరసాపురం వైపుకు సక్రిటుమీద వయచేయుచున్నార అసయముందు భీమవరం తాలూకా ప్రజల ప్రతినిధులు వారిదగ్గరము చేసి విషయపూర్వకముగా కష్టములను తెలియజేసికొన్నయెడల లాభము గలదని మనవిచేయుచున్నాను. శ్రీ గవర్న మెంటువారు కూడ ఏదైనను జిల్లా మార్పులు జరుపదలచేయెడల ముందుగా అట్టి ఉద్దేశములను ప్రచురించి ప్రజలకుగల ఆక్షేపణలను విని తర్వాత ఆరుణలో వెట్టుట వ్యాయము. ఈసంఘటిని గా మహమ్మదు హబీబుల్లా సాహెబుగారు తప్పక ఒప్పుకొందురని నమ్మకము గలదు. ఈవిషయములో చు. శ్రీ మోచర్ల రామచంద్ర రావు పంతులుగారుకూడ భీమవరం తాలూకా ప్రజలపక్షమున సహాయము చేయుచున్నారు.

భీమవరం } విజయవాడ మామమంత రావు.
20-8-22. }

ర్యాల్మి పంచాయితీ కేసు

ర్యాల్మి ర్యాల్మి నిరాకరణోద్యమమున ముందజ వెలినదను విషయము పత్రికాపాతకు తెలిగనిది కాదు. అందు ర్యాల్మి ప్రధానముగ నాయకత్వము వహించుచున్నది. ఈ గ్రామమున ప్రబాళిపాదుమునకు వ్యతిరేకముగ ప్రభుత్వమువారు యూనియన్ స్థాపించి యీ గ్రామ ప్రజల మన్నుల నియ్యక నిరోధోద్యమము నల్పి అందు పిజయము పొందిరి. కొంత కాలమునకు అధికార తలదనుమండగా పంచాయితీని స్థాపించిరి. కాని మరునాడె యీ సభ్యులు రాజీనామిరి. ఈ గ్రామమున తిగాలూ వెనములు వచ్చి కేంద్రము కల్పించుటకు ఆనుభవము. వచ్చుచున్నది. కార్మికులు తీర్మాన ప్రకారము ఎన్నిక జరిగి 21 ప్రతినిధులతో పంచాయితీ వ్యాయస్థానము స్థాపించితిమి. ఈ ప్రతిస్థానము దినదినపవర్ధమానముగ సంపూర్ణ వైతికాధారముతో వ్యవహరింపబడుచుండెను. ప్రభుత్వపంచాయితీ అధ్యక్షయ్య ప్రబాళిపాదు సాగుచుండుటచే మా గ్రామము అధికారము గ్రామమునకు గురియ్యెను. తాలూకా జిల్లా అధికారము వ్యతిరేకముకరి వెంటనే మరియొకరుగా అనేకసార్లు వచ్చి బాటయనిల యనును నిరసించుచు. తమపంచాయితీ కేంద్రము కొలియోడి తిరిగి బలవంతముగా స్థాపించి యత్నించిరిగాని పరాజయమై. చివరకు యీ ప్రబాళి కారమువై దండెత్తినవ్యయించిరి. మే 25 తేదీన బాటియ వ్యాయస్థానం కార్మి యావత్తును సోలీసువారు తీసికొనిపోయిరి. గ్రామములో 45 ప్రజలకు నోటీసులు జారీచేసి కొత్త పేటరప్పించుకొని వారివద్ద సాక్ష్యము బుచ్చుకొనిరి. తర్వాత ప్రత్యేకముగ పనికట్టుకొని పోలీసు డిప్యూటీ మాజింకొనెంటు యీ గ్రామవచ్చి తమకు గావలసిన విషయములను. వ్రాత మూలకముగ కొందరు ప్రజలనుండి తీసికొని పోయెను. 17.6.22 నెక్కునలతో 1 వెన్మెల్లి వెంకటస్వమినారాజు 2 వామన బాపన్న 3 నయ్యపరం రామగోపాల కృష్ణంరాజు 4 చిన్న కోట వెంకటస్వం 5 నమనుకుంతుల నాగేశ్వరరావు 6 కత్తివాయి శోభనాద్రిరాజు గాడ్ల వై సమనలను బాగోచేసి లోట్ల లాకువద్ద 15, 16 తేదీలలో విచారణ జరిగెను. 1 మొదలు 4 ముద్దాలాలకు డిఫెన్సు గ్రామసాక్ష్యములపై 5, 6 లకు గలదు. ఈ గ్రామపక్షము మూడు క్రిమినల్ కేసులు (పెట్రమిడనుండి యీ పంచాయితీలో పనిచేయుచు) విచారించియు అధికార ప్రసాదము చేత గాబోలు ఈ అభియోగమున సాక్షిగా నిలచెను. పంచాయితీవారుచేసిన నేర మేరకగా పంచాయితీదార్లకు కేసులు తెలిసియుండియు అధికారమునోబ్బచేయక వ్యాయము చెప్పట కన్నతలెకుండ తీర్పు చెప్పట ఈ కేసులలో అతి స్వల్ప కారణమైనది. గూడ కలవు. అలాగ రెండు గంటల గడ్డి కోసినందులకు 200 మామిడికాయ వొంగిలింపినందులకు, 6 మంచముల కొన్నిలు తప్పించి నందులకు మొదలయినవి. మిక్కిలి చిన్న నమన యాలాటి చిన్న కేసులకు గూడ కొద్దుకు వెళ్లి వ్యయ ప్రయాసలకు లోనగుట కన్న అనుభవక పెద్దల యాచారము నిలబెట్టును వ్యాయమును సాలించుచుండ అట్టివారికి యీదండమున నేటి నిరంకుశాధికారమునకు ప్రాళిప్రాయ ఖండనమే ప్రధానపాలనామూలముగ కన్పించుచున్నది. విచారణ పూర్తియైనది. తిధి 28 తేదీకి బ్యాంక్లంగ వాయిదావేరి. ఒక విలేఖకును.

ప్రకటన

పాలకొల్లు మునిసిపల్ సరిహద్దులలో నుండే ఈ దిగువ సర్వే నెంబర్లు గల భూములు పట్టణము అభివృద్ధి నిమిత్తము తీసుకొనబడు నని పాలకొల్లు మునిసిపల్ కౌన్సిలు వారు 5-3-1922 తేదీ గల నెం 379 రు నిజల్యాప్తములో తీర్మానించినా రిసియించుములముగా ప్రచురపరచడమైనది.

- (1) సర్వే నెంబరు 271
 - (2) " " 272-1 & 2
 - (3) " " 162-3
 - (4) " " 197
 - (5) " " 232-1 A
 - (6) " " 232-2
- (2) ఇందులకు ఏమయినా సలహాలు గాని ఆక్షేపణలు గాని ప్రస్తావించెదల ఈ నోటీసు తేదీ లగాయతు 60 నోజుల లోగా చేయకగారికి వ్రాతములముగా తెలియపరచవలెను.
- (3) పెన వివరించిన భూముల తాలూకు స్థానులు ఆస్తి టాయిములో మ్యునిసిపల్ ఆఫీసుకు వచ్చి చూచుకొనవచ్చును.
- మునిసిపల్ ఆఫీసు, పాలకొల్లు 14-8-1922 } డి. సి. వెంగోపయ్య, డి. సి. కే. కె. కె.

పన్నుల పద్ధతులు

V

కన్నడదేశ వివరములు

(కన్నడదేశమునుగూర్చి 'హెచ్. ప్రొట్టెగారు చేసిన పోర్టునండి.) (Kannada Land settlement)

కడంబరాయలు గోపవల్లి, వాగడేశ కరిగితుల సాయమున క్రీ. శ. 168 లో భూమి కొలిపించి రాళ్లు పొడిచి, వాడల సేవలను, భూమిసారమును నిటియధారము ననుసరించి పన్నుల నిర్ణయించెను. పన్నుల కట్టుటకు వారి క్రిందిపద్ధతి (Principle) నవలంబించిరి. (రైతుల సేవలను పంటలు పండించెదరు గావున పన్నుగింజలకు పన్నుకొలతలు సేర్పఱచుట కష్టమని వారు వ్యాఖ్యముగ నుడుటకు) నక ధాన్యము లొక్కొక్కరిని తీసికొని యని పట్టిసంతకాత్రము సేర్పఱచి దానికి నిష్కముని పేరిడిరి. 10 నిష్కములు ఫలమని, 64 ఫలములు మానమని, 20 మానములు కొలకమని, 21 కొలకములు 1 ఖండమని పేరిడిరి. (ఈఖండమే పుట్టి పుట్టి కిష్క డెరుల (ఖ 20) అని యిరువదికాలుగు పుట్టుటకు (వాయుడెరు.) ఈమానమువలననే ధాన్యము గింజలు పండించుకొనువారికి 'వామామయి' ననుసరించి లెక్క కట్టి నిచ్చెడిది.) భూమి కొలతలో ఖండగమన కింత యని పన్ను తీసికొను వారు అనగా పుట్టి నేల కింతయని పన్ను పుట్టి నేల యనగా 'పుట్టి' విత్తనములు చల్లుట కనువైనపాలము ఈమానము ననుసరించియే క్రమముగా భూములను గింజలమాన మే వాడుకయైనది. ఏడుమురాల మనగా నేడుముగింజలు చల్లుట కనువైనది. (ఈమానము పెనుగొండగల నున్న జాతికా సనమునందు వాడియున్నారు) పెనుగింజలమానము ననుసరించి పుట్టెడు (ఖండగమ) భూమి కింత యని పన్ను తీసికొనువారు. పన్ను తీసికొనుటకు మూడురేట్లున్నవి. 21, 18, 9½ వరగాలు మూడురేట్లగుటలభూములకు మూడురేట్లు తీసికొనువారు. ఖండిగమనకు ఇరువదియొక్కరవహాలు మంచిభూమి కప్పటి ము.

పోడ, కొప్పరి, అరటి, నిమ్మ, వారింజ, దబ్బ, తోటలకుం బన్నులు వేలు. ఈ పాలములు 18 అడుగులగడ (Pole) తోడ కొల్పవారు. దీనిని "మానదండము" (తేక 'కొల గట్ట' యని) పిలుచువారు. (ఈమానదండము కాళిదాసు కవి కాలమునాటి కున్నట్లు కుమారసంభవమునందలి మొదటిశ్లోక నునందలి "ఇహమానదండో" అకావ్రయోగము సాక్ష్య మిచ్చుచున్నది.) అట్టి 18 అడుగులకట్టతో చెండుపొడుగులకు మూడుకొప్పరికట్టు పొత్తి తోటలకు చెంచువారు. ఇట్టితోడ టలయందు రాజభోగము పదిచెట్లకు (సంలి రమునకు) ఒకనిష్కమును, 5 కాడలను బన్ను తీసికొనువారు.

P.P. 577 Mysore Gazetteer

2. "హెచ్.ఎస్.ఆర్.రాజులకాలమున హంపిగమములో పన్ను పద్ధాతిచేవలయుననున బాదరపునాయు యుండెడిది. అందు రైతులు తమనాటికట్టలను (iron) వేసిన బంగార మయ్యెడిది. అది రాజునకుం బన్నుగా నిచ్చువారు. ఈ నూయ విజయనగరపురాజులకాలమున కింతిపోయినది. కావున వారు వాగడేశకట్టలను కొకరవహాపన్నుగా సేర్పఱచిరి." Ibid 389 పుట.

ఈకథ యెట్టి దైనను పన్నునకు వాగడేశకట్ట నిచ్చువారిని నిర్ణయించుటకు వీలైనమాట లింకను వాడుకలో నున్నవి ప్రొట్టెగారు వ్రాయుచున్నారు. దున్ని సేవ్యముచేసినభూమిని బట్టిగాక కట్టినవాగడేశకట్టలను ననుసరించి పన్నుకట్టుపద్ధతి యిప్పు టికి జయపూరు మొదలగుస్వదేశరాజ్యములలో నున్నది. ఒక రైతు తా నెంతవరకుమిగిలభూమి దున్నుకొని పండించుకొనినను, ఆతడు కట్టినవాగడేశకట్ట పన్ను చెల్లింపవలయును. ఇది యెంతభక్తి మోసరాజ్యమో!

విజయనగర రాజులు

(మొకండివోరగారివారసంపుటములనుండి తీసికొని.)

విజయనగరరాజులకాలాది చక్రము లనువరహాం 81 లో ట్టుండెను. క్రమమున గడ్డము లేకుండ నయ్యకరాయలు, కృష్ణదేవరాయలకాలమున బన్నులు తగిలించి కొన్నివియమములు సేర్పఱచి వాని ననుసరించి భూములు కొలిపించి, యతులములు (నానినకాల్తో) హదులు నిర్దేశించి కేసి (Survey or settlement) గ్రామకరనిర్ణయ మొనర్చిరి. తమకుం గడ్డము కట్టుట కంగీకరించినసామెగాండ్రకు, చిన్నప్రభువులను సాయంతులను వేసి యుద్ధించిరేకాని, రాజ్యపక్షద్రవ్యుల నొనర్చలేదు. తమసేవకుల సేర్పఱచి, యడవులకు గొట్టిచి, గయగుభూములకు సాగుచుడికె దెచ్చి ప్రజలకు స్వరసాయము లాభకర మగు నట్లునర్చిరి. ప్రజలభోగ్యమును వృద్ధిచేసిరి.

రాయలకాలమున పడవులలో దొంగల నణచి, యడవులకు గొట్టిచి, భూముల వ్యవసాయయోగ్యములగుం జేతుం గలిగిన బలవంతులగు నాయకులకు, రైతులకు, సామాన్యులకును, వారు భాగవేసినపాలములనడుగు నూళ్ల నిర్మించి వాని కొనిలవంతుల నాయకుల నొనర్చిరి. వీరి కనేకసదుపాయము లొసర్చి వీరిలకు భాభూములు వ్యవసాయార్హము లగుటను, దుష్టజనులనుబాధలు తొలగి వాగడేశగమ లగుటను, వారికి

స్వల్పముగఁ గప్పుచు లిమ్ముకడకులవై వారిని. తన్ని జమించారులం జేసిరి. వారు తా మధుంచినభూమి చిన్నిచిన్నిరైతుల కమర్చి లాభము నందుచుఁ గమముగా వృద్ధి పొందిరి. వీరడవి బాతులను, దొంగలను వాళన మొనర్చిరి.

గడ్డములు వసూలుచేయవలసినవియమములు, కరములు వృద్ధి యగుమాగ్ధములు, మంకములు మొదలగువాని నిర్ణయములు నొనర్చి "రామరేఖల"ను వాజ్ఞాపత్రముల వ్రాయించిరి. వానికిఁ బ్రతులు ప్రతికరణమునకుం బంపి వాని ననుసరించి తగువులు పరిష్కరింప నిర్ణయించిరి. ఈ రామరేఖల నిర్వహికిని బాల ఘాటు (Paighat) మండలమున, దావులు వచ్చినప్పుడు పరి కరించువాడుక వచ్చుచున్నది. ఈకాఖకు పీఠములము (Revenue department) అని పేరుండెను. అప్పటికిఁ గన్నడదేశమున సీమ (Province) గాడి (District) హోబలి (Taluk or Division) వాల్లి (Village) కలువాల్లి (New Village) అరవన (Palace) సంస్థానము Govern ment) మొదలగు పదముల వాడుమండినందున నెట్టికాఖా విభేదములచే వాయాపేటకులు పన్నులు వసూలుచేయుచుండి రో, ఆ యధికార్ణ కంఠదేశము పాలన కిచ్చుచాకో తెలియఁ గలదు.

పీరికాలమున వారాబలులొ కంక క్రమా కరము (Hereditary) గా నుండెను. తమ వారాబలులొ పాట్లననగా గ్రామకరిగీకము, రెడ్డిగము, వడంగినాకరిగము మొదలగున విరుల కమ్మకొనవచ్చును. తాకట్టు చెట్టకమ్మను. అట్లు తాకట్టుకొండెనవారు తిరిగి బుంజుము తిరువకుట నావాక రియ్యవాము లయభవించుచు నాకరి చేసికొందురు. ఈపద్ధతి కూడ నిర్వహింప వాడుకలో నున్న దని చెప్పుచున్నాను.

ఒక్కగ్రామమునకు గాడు (స్థానభోగి, కరణము నకుండు లేనపుడును) వాయకుడుగా నుండును. వాలుగు మొదలు పదిగ్రామములగుంపుకు 'గాడి' యని యుత్తరసర్కారులలో వాడువారు. (ఇదియే యిప్పుడు ఫిర్కావంటిది) పదిమొదలు నలుకదిగ్రామములకు హాల్లి (తేక తోఫ్ = తలూకా) కన్నా యనగా నాయావిభాగముల ముఖ్యకరము. దీనికిఁ బది యిరువదిగ్రామములు చేర్చి యుంచువారు. వాడునకధికారిని "హార్వలేగా" రని పిలుచువారు. హాల్లి కధికారిని 'నాడిగ' యని పిలుచువారు. సీమాధికారి గొప్పవాడు, విద్యాధికుడు, బిరుదులు కలవాడు. అల్లసానిపెద్దవాడు కట్టి సీమాధికారము గా నున్నట్లు కాసనములు కన బడుచున్నవి. "రి: న్యూ ఫిక్స్ డ్రైక్టరు"ను సర్కార్ధికారి యని పిలుచువారు. అట్లల నిరండే కారి చేయకలెను. కాని రాజునకుం చెలియబడండ్ల జన్మవృత్త పార మైన నితడు స్వతంత్రులని చేయఁగూడదు. ఎంతచిన్నిపని యైన రాజునకుం చెలిపితిరకలెను.

582 P. P. Mysore Gazetteer

క్రొత్తభూము లడవి బాగుచేసినది కొలగు తథ్యములగు త్త యని పిలుచువాడుక యుండెను. ధాన్యపుత్తైతములవై నొకప్పుడు మూడవవంతు లాభము రాజు వాండుచుండెను. ఇందువలన విజయనగరపురాజులకాలాది హెచ్చుగానండెను.

సుంకములు

ఒక్కస్థలములో నమ్మకొనుటకుం చెచ్చుదగుతులకు స్థలానాయకుని ను, రాజ్యముగుంజ బోనిచ్చినసంకులవై దీనికొను దారిపన్ను (Passage tax) కు మార్గాదాయ మని యు, పరదేశముల కంపునట్టిమొగునుకులకు మామూలాదాయ మనియు వాడుచుండిరి.

కనిగిరి డి. మునసబు కోర్టులో

డి. పి. నెం 32/1922 ను

267

పిటిషనులు:— గొడుగులూరి బసమ్మమైనది అయినందున

గాడ్డయక కాకోస్టు పిచ్చినాయకు.

కవులకు పిటిషనరు:— 1. గొడుగులూరి నరసయ్య

2. ఆరాచయ్య.

నెల్లూరిజిల్లా కనిగిరి. తాలూకా వీరభద్రాపురం గ్రామం లో 5-7-1921 దిన చనిపోయిన లేటు గొడులూరి కొండయ్య కు పిటిషనరు కుమార్తెయమ్మ వారసున్ను అయినందున సదరు కొండయ్య యెట్లేటుకు సంబంధించిన వాకీలు రాబట్టుకొనుట కు పిటిషనరుకు వారసు సర్దిఫికేటు దయచేయవలసినదనిగా కనిగిరి డిస్ట్రిక్టు మునసపు కోర్టులో పిటిషన్ వాఖర్ చేసి వున్నది. ఆప్రకారం పిటిషనరుకు సర్దిఫికేటు యిచ్చుటకు ఏవై వా ఆక్షేపణలు యున్నయడల కోర్టువారికి మనవి చేసుకో గలందులకు 2-9-1922 దికి వాయిదా వేసివున్నారు. గనుక యెవరో వా ఆక్షేపణలు వున్నయడల ఆకోజున స్వయముగా గాని ప్రిడరువ్వారాగాని హాజరు తెలుపుకోవలసినది.

పి. వెంకటప్పయ్య,

కనిగిరి, 9-8-1922

వాకిలిపు డ్లిడరు.

నర్వవృత్తిక విషనండివిని (రిజిస్టరు)

తేలుకుట్టిన తరుణము ఈ బొంభమును వాడిన విషమును తీసివేయుటయేగాక వాడ ను పూర్తిగా పోగొట్టును. వెల పాకట్టు రు. 0.8-0 పోస్తేజ 0.6-0, 4 పాకట్టు కొన వారికి పోస్తేజ ఇశాం. 1 దజ్జా ప్యాకట్టు 5-0-0. పోస్తేజ ఇశాం.

చిరునామ:— రాజలక్ష్మీ కంపెనీ,

నెం. 44 నంబులయ్యర దివి, మదరాసు.

వేదం కంపెనీ, మద్రాసు.

మహాత్మ గాంధీ గ్రంథములు

గా. హరినర్సోత్తమరాయ కృతులు.

మూర్ఖ రాజు:— (టూల్సుటూయికథ సీతీకనవృత్తు తావలము) 0-4-0

సీతీధర్మము:— (మహాత్ముని జీవితరహస్య మిందుగలదు) 0-4-0

ప్రభుత్వము:— (తేట తెలుగులో రావరికపు వర్ణన) 0-8-0

శ్రీ రామచరిత్ర:— (పోతన రామాయణ మునకు హృద్యమగు వ్యాఖ్య) 0-8-0

అబలాసచ్చరిత్ర:— (సుప్రసిద్ధము అచ్చమాంబ ప్రణీతము 11 భాగము) 1-4-0

Neglected Emperor Poet 0-8-0

వేదం కంపెనీ, మదరాసు.

Table with 2 columns: న వ ల లు (Books) and క థ లు (Prices). Rows include శృంగారవాణిక - గొప్పనకల (1 0 0), వీరభూజ - గొప్పచరిత్ర (1 0 0), విజయనగరరాజుల కథలు (0 8 0), చిత్రానరాజుల కథలు (0 4 0), డిల్లీచక్రవర్తుల కథలు (0 4 0), గోల్కొండ నవాబుల కథలు (0 2 0).

0-8-0 ఆదాల పుస్తకములకు తక్కువ వంపము.

కలాభినర్తని పరివత్తు, రాయవరం. (గోదావరిజిల్లా)

తెనుగు కాలికొ బైండు

Table with 2 columns: పుస్తకం (Book) and ధర (Price). Rows include సివిల్ ప్రాశ్నికరు కోడ్ (5 0 0), క్రిమినల్ ప్రాశ్నికరు కోడ్ (6 0 0), ఇండియన్ పీసల్ కోడ్ (3 0 0), శతకరత్నావళి (గేజి) (2 0 0), సుమతీ, నరసింహ, వేమన, విడిగా (0 2 0), శృంగార రత్నశతకము (0 3 0), వేణుగోపాలశతకము (0 3 0), కాళహస్తి లింగశతకము (0 3 0), రామలింగేశ శతకము (0 3 0).

విక్టోరియా డిపో,

మెలాపూరు - మదరాసు.

అగ్రత తోహము

రు 116 లు బహుమానము

తయ, వర్ణ, బంగారు, ఉప్పునము, మొదలగు క్షేమ వ్యానులకు ఈ బొంభము అమోఘముగా పనిచేయును. 1 నెల రోజులకు ఎటువంటి తయరొగమైనను పూర్తిగావారణముగును. దీనికి పద్ధతయేదను, వారంగోజులలోనే చాలా భాగము దీనిగుణము కనిపించును. అట్టి నమ్మకము లేనివారు రాకపోకల ఖర్చులు మాకు పంపియెడల మేము స్వయముగా వచ్చి పూర్తిగా వ్యాధి నివారణచేసి అటుపిమ్మట వైద్రాసిక బహుమానము తీసికొనెదము. వారంగోజులకు సరిపడు మందులు డి. పి. ఖర్చులతో రు 1-6-0 లు అగును. 1 నెల రోజులకు రు 4-6-0 లు అగును. కావలసినవారికి కేటలాగు ఉచితము.

మేనేజరు

శ్రీ వేణుగోపాల వైద్యశాల, గోపాలపురం

(213) కొత్తపేట పోస్టు, గోదావరిజిల్లా

కీట్టుకవిచంద్రుడు

(నరహరిశైలి వెంకటరత్నంగారు)

జన్మాంతర సుకృతఫలముచే నుతింపబడుచున్న నా కిలా కీట్టుకవిచంద్రుడొక్కడు. ఈనీతికోవిదుని పరమపవిత్ర మగు జీవితమును చదివి వేడి నిట్టూర్పు నొకసారి విడుచుటకంటె మనమేమి చేయగలము? ఒక్కయింతుక కంటి నీకోట్ల కంటె నింకేమి జేయుగలము? మఱికోటిసేపు పొగడుటకంటె నింకేమి జేయుగలము? ఈతనిని పరమేశ్వరుడు పరలోకమున గుబురెట్టునుగాక!

ఈ సుకవిచంద్రుడు లోకాంతరగతుడైన తరువాత నింత భనుక యిట్టికవి జన మొందియుండలేదు. స్కాట్ ఆను ఆం గ్లే నుండి కేవలము కథలనుమాత్రమే చెప్పవలసివచ్చినాడు. వర్ణనలను అను వలెయొకటి కవిత్వమును చక్క బెట్టి నీతిని యొక మగు వ్యాఖ్యానమును నిలువబెట్టెను. పైట్ల నను యిం ద్రాకక! దుర్గభవము సహజము అనుభూతమున నాదించు చుండెడివాడు. అహంకార పూరితుడగు వైరకాయను కవి క్వి పహరసంబంధము అనుభూతిని వాదించుచుండెడివాడు. కాని కీట్టు కవిచంద్రుడు మానవజాతి దూరమునండి విన్నాణ మును వివలానందముతో పూజించుచుండెడివాడు. అతడు సౌందర్యమునకు భక్తుడు. సౌందర్యము గాంచిన వాటిని హృ దయ మలము నిక నించును. సౌందర్యముజూచిన వాటిని కంటి దొర యానందము. ప్రకృతిని సుతిచుచు తన సుకన్ననన్ను ని యొప్పుటల కల్పనలేక కవిత్వము చెప్పవలసివచ్చెడివాడు. కవి క్వియు దాని నిమిత్తమే వెలయుచున్నదనియు, కవిత్వమునే దాంకమునకేమి, చిటికెనైనకేమి సుమించిన నందలి యంద ము పోవుననియు వాని దృఢాభిప్రాయము లయభిప్రాయ మిక్కాలమున నెల్లచేతను నుతింపబడుచున్నది. ఈతని భగవ పవిత్రనామము ఆంగ్లేయ వాఙ్మయచరిత్రమునందు అంతశ్శోభ తో శోభిల్లుచున్నది. ఈతడు 1817 సం॥ మొదలు 1820 సం॥ వరకు (అనగా మూడు సంవత్సరములు) పుస్తకములు రచించి యెవరియి, యివరికి అయిదు వత్సరములుమాత్రమే జీవితయా త్రజేసి తరువాత చాలించినయు తెలిసిన నెవరు విచారించవలసి యున్నది? ఎవరు మనఃపూర్వకము నొక నిట్టూర్పు విడువవలసియున్నది?

జీవితము:—మనము ముఖ్యముగ నీ సుకవిచంద్రుని జీవితమున ననుసరింపవలసింది. యాతనికి సౌందర్యమునందు కవిత్వ మునందు గల యుపరిమిత భక్తి, కొట్టుమును కావలి కాలు వాడును గుఱుప్రవాసును నగు నీతినితోడి యుత్తమును. మన కవిచంద్రుడు 1795 సంవత్సరమున లండను పట్టణమున నొక గుఱుప్రవాసునియందు జననమొందెను. కీట్టునకు పదియింతు వత్స రములు నింకకంటె జననీజనకులు పరలోకప్రాప్తులైరి. ఈ తడు తన సోదర సోదరీజనులతోపాటు రక్షకుల యధీకము నందుచుండెను. అతడును కుక్కబుద్ధియును నీవాలకుని ఎవరిపట్ల నందున్న బడెనుందు విద్య మానివించి ఎడ్ మంటన్ లోయన్న కేంద్రవైద్యునియొద్ద పని నేర్చుకొనుట కుంచెడి. అందు అందు సంవత్సరములు పని నేర్చుకొనెను; తరువాత రెండు సంవత్సరములు సర్జనుకు సాహాయ్యము జేయుచుండెడివాడు. వైద్యుని మెప్పు బడెయగల ప్రవీణత యుండినను, నావనియందు అనిష్టమునండి వివిధాలోచనా ధీనుడై యుండుచుండెడి వాడు. ప్రకృతి సౌందర్యమొకటి ప్రకృతి హృదయరచించు డగు చుండెడివాడు.

ఒకానొక సమయమున కవిచంద్రుడు తన మిత్రులతో సంభాషించుచు నిట్లనియెను. “నిన్నటిదినమున సుధాతుల్యంబగు నుపన్యాసము యిచ్చుచుండ సూర్యకిరణము మాతృసంతకు సంతానముమై మేమున్న మందిరమును జొచ్చెను. నేనదొ నిని గాంచినప్పుడు నాడెంద మానంద కంఠభీతి మయ్యెను.” ఇట్లు కవిచంద్రునకు ప్రకృతియందు వెంటటి మహత్త్వముగ (మేను గెటో జూరితిగా! ఉత్తమాత్మనుకు ప్రేమయిన నాతని హృదయంతరాళమున నున్నదే ప్రేమ. ఆనందమనె యాతడు పొందునదే యానందము. సౌందర్యమనెన నాతడవలొకించునదే సౌందర్యము.

చార్లెస్ కుడెక్ క్రామన్ అను నొకమిత్రుడు స్పెన్సరు కవిచే రచియింపబడిన థెయిరీస్ అను పుస్తకమును కీట్టు నకు యిచ్చెను. దానిని పఠించిన పదవడి తనపని 1817 సంవత్సరములో నే నేనను. ఆ సంవత్సరమున నే “పద్యములు” అను పేరుతో నొకపాత్రము ప్రకటించెను. తరువాత 1818 సం॥ లో ఏదమియా అను నామముతో చిటికెయొక పుస్తక మును ప్రచురించెను. మృగచంద్రుర రీతి రచియించబడిన పరి శిలకులు కటికితనంబున, అక్షిపణ జేసిరి. ఆనుభవేషణతో గ్రంథకర్త నిశ్చయించుకొనెడియెని యాడుదురు గాని యది య స్మృతునియే జెప్పెనను. ధీరస్వభావుడగు నాకవిచంద్రుడు పరి శిలకులతో పోల్చుటకొకటము వహించి తనపని జేసికొనుచు శాశ్వతముగ నుండగిన పద్యకావ్యములను రచియించెను. ఈ తడు పద్యకావ్యములను రచియించుచుండెడి మూడుసంవత్సరములు, లండనుపట్టణములోను హేంపు వైడ్ లోను నుండుచుండె న్నాకా అప్పుడప్పుడు. ఇంగ్లాండుదేశమునందు తన స్కాటుంటె

కుండుదును జేకాటన జేయుచుండెడివాడు. తనయొక్కయు తన సహోదరునియొక్కయు శరీరాశోగ్రమును బాగుచేసికొనుటకు ఏర్ అఫ్ వైట్ నందును తన జిల్లాకుండును నాయు నేనన ను జేయుచుండి పద్యములు రచియించుచుండెను. అతనికి వ్యాధి వైద్యముతో నారంభించి తియ్యోగముకొంద మార్పు జొందెను. ఈతరుణమున మన కీట్టు కవిచంద్రుడు వ్రాసినను సౌందర్యలలితను మోపించెను. కాని శారీర్యము దుష్ఫలశ్శయ యాతని విభవీకృతమనోరంజన జేసి యుభాభాధికుని జేసెను. పరిశిలకులు కవివాత్సులై ఖండన చేయుచుండెను విట్టివైట్లని యలత్వముజేసి “లేమియా, యాన్ లెన్ యి. ల్, ఆగ్ నన్ను, చుట్టొన్న రతనాల కోసకన్న మిన్న నుకు పద్యములు” ను అనంతోత్పల్లడై రచియించెను. ఇట్టి దుస్స్థితియందు కూడ రచియించిన నీధీరు గాంచి మెనకు బాల్ పొ దుండుదురు. ఇవెల్ల ఆతని కవిత్వక్రియ వైద్యశ్శయములు వేటధులు వలిబుచ్చు చున్నవి.

స్పెయియకవి “హిపియన్” యొక్క వ్యూహపుర రితిగాంచి మన కవిచంద్రుని హాసము జేసెను. కొన్ని కొన్ని కారణములచే యందుల కంగీకరింపలేదు. కాని యా యావ్యసన మితిని యిట్టికవి మార్చెను. తనవాత కోమలగు స్థిపడెను. స్థిపడెనందులకు కొలదికనము లైను ప్రతియుండలేదు. ఈ కోమలకుడు, అనుక పాన్తికెన్నా తుంతును, వ్యాధిచతు దును, నిత్యవత్సరంబును, వైద్యులకును, ధర్మాత్ములకును, భర్తాగ్రంథకులకును నగు కీట్టు కవిచంద్రుడు యివరికి అయిదు సంవత్సరములు (బ్రతికి 1821 వ సంవత్సరమున ఫిబ్రవరి నెలలో క్రితీకృతంబుండెయ్యెను. గా చితి యెనుయ్యెనో! అట్టివానికి నాడే మరణము కప్పలేదని మాత్రము తెలిసికొనుడు అతని సమాధి ప్రాప్తెయ్యెను శ్మశాన వాటికి తుం దిప్పటికిని నోము లోనున్న అనంతశోభతో వెంతురున్నది. ఆ పవిత్రమిత్రుల మిప్పటికిని తెక్కకు మిట్టకుటకు ననులచే యాత్మాస్థలముగ నెంచుచున్నది ఈతని దుఃఖమునుజీవికమును కలిపి యొ క్కింత కలసిను విడుచుటకంటె మన మేమి జేయుగలము?

ముఖ్య గవనింపు

(8) రెనాల్డ్ నిజీనందు దుర్గా మెడికల్ హాల్ నాటి టూనిక్ గులికను నేవించుటలకు రాజకీయ అను రాష్ట్రపా తుడు నపునకత్తము లేక సుఖముగా నున్నాడు. అతడు 6 సం॥లనుండి బాధపడుచుండెను. ఇప్పుడు అతడు చాలాసుఖ ముగా నున్నాడని చెప్పటకు మిక్కిలి సంతసించుచున్నాడు. డేరాహాన్ } బ్రిజ్ కిషోర్ } 28.8.19

వనోపధిసరస్వరిల్లా

క క్షహీనతను రక్షించుకొనుట నిరంతరము నొక్కట: అంక శాస్త్రము గాంచినది. తరు 1-10-1900. ఇండియా పిల్లలొండు బచ్చిత్రైయము తిహిలాభిర్య గాంచునగా ముద్రపడును. 1900

నిలాసము పి. కి. సావంత్ సం॥ 144 వనసవాడి, బొంబాయి

ఆయుర్వేద వైద్యసంగ్రహము

సులభమై ఆనుభవసిద్ధమగు 600 చిట్టలను తెలుపు సర్వసంగ్రహము ప్రతియింట నుండదగినది అందరుచేయదగిన మందులు 1కి 1-4-0 (2) వి.పి. 0-6-0 ఆశోగ్యదర్శణము:—వ్యాధులను రాకుండా కాపాడు కొను మార్గములను చూపించును, తప్పక చదువ దగినది 1కి 0-6-0 వి.పి. 0-4-0 ఆయుర్వేదచంద్రిక:—ఆశోగ్య, వైద్య, శారీర, నిధాన వస్తుగుణ, చికిత్స, మొదలగునవి వ్రాయబడు వైద్యపుస్తక. మారెరి యచితము. చందా రు 2-8-0 వై 2 ని ఏకకాలమును కోరినవారికి 2-12-0 లకు పంపెదము. ఆయుర్వేదగ్రంథమండలి, పెరిచేమి. (నెల్లూరు జిల్లా)

జాతకరత్నము

గొప్పభగవద్! PART 1 అర్థభాగము! అన్యవత్తము పుట్టినతేదీ వేళ మున్నగునవి లేకయే సంవత్సర ఫలితములను క్యాల్క్యుల రిడింగ్ తో సహా యెన్ని సంవత్సరములైనను జ్యోతిషముని సహాయము అక్కర లేకయే తమంతిట తాము వ్రాసికొనుటకు. ధనము, సంతానము, ఆయురారోగ్యములు మున్నగు వ్యాధిభావములలో మీ మీ జాత కములను మీరే వ్రాసికొనుటకు. ఇది యింటిజ్యోతిషము. దీని నెల రు 2-0-0, నెలాభులుగా కొనువారికి 1-0-0 మాత్రమే వలయుతో జాతకములు సరసమైనధర్మకు పంపబడును.

(164) గ్రేట్ యిండియన్ జ్యోతిషాలయము, భువంకట, విశాఖపట్నంజిల్లా.

(873) “కాంతామదహరణి”

అనుయవాని వైది కావ్యప్రకారము తి నూయి, ఇల్లయపుష్టికి దివ్యమైన లేవ్యము. దీనిని నేవించుటచే నెన్నడును, లేవనక క్రితీకృతంబు, స్వప్న మందు స్థలము, రతిశా క్షిప్రఫలము, కాన్తివేతులు బాగును, పోల్చి నిత్యయోగిన సుఖము నిచ్చును. నీ గుహ్యమును రేల నిర్గు పడెదవు? దీనిని నేవించి స్వర్గముభయములను పొందుము. పద్యము లేదు. వరీతుడని చూచిన మీకే తెలియును. నెల 1 కల్పా 4-0-0 ఆంధ్రపత్రికా చదువకులకు రూ॥ 2-0-0 మాత్రమే. తామరముందు: శాశి శామగ, గజవర్ణము. తానులకు 6 అక్షరాలు తిహిలాభిర్య పంపిన శాచితము. అపొఖము 2 ది రెడ్డి జిల్లు కంపెని, గోపాలపురం. 28881 శాస్త్రము పొట్టు (గోపాలజిల్లా)

ఉంగరములు

వివాహసమయములందు, నాటకములందు, ఇతర శుభ కార్యములందు బహుమతినిచ్చుటకు, స్వంత శుభయోగమునకు తగిన మొనగడకం బంగారు ఉంగరములు, పుష్పరాములు, పుష్ప కట్టబడిన ఉంగరములు, క్లానరు, ఆంగ్ల, నీలు, పాము, మున్నగురకములలో గలవు. ఇవిగాక అన్నిరకముల బంగారు, వెండి నగలు రిగూరుచేయబడి అమృతమునకు నిద్రముగానున్నవి తృప్తికరముగా లేవన్న వాపసు తీసికొని వైక మిచ్చదము. లక్ష్మీ వ్యాయలర్ కంపెని, 18/288, వైవాజారు, మద్రాసు.

(3081) “కత్తికట్టలు”

చిత్తకత్తి కట్టలు పొదుకు 2-0-0. నాగ్ కట్టలు 1-0-0 రూ॥ 4-0-0 దేజను కొనుగోటి ఒకటి ఉచితము. పోల్చిభిర్యములే నెలయినారు ఆరెత్తో ఒకరూపాయ అదాన్తు కంపెనెను. బి. వెంకటేశ్వర్లు అండ్ కో కట్టలు అండ్ లాక్ షేకర్లు లెండ్ నెల్లాపురం. (గోపాలజిల్లా) తెలిగ్రామ్ అడ్రసు: “ఇండి స్ట్రీ” నెల్లాపురం

“తెలుగు సంక్షేప్తలేఖనము”

మీరు ఇల్లుకదిలకనే తెలుగు మార్చువండు నేర్చుకొని భాషానేకయవచ్చును. దినమున కొక గంట పని. “పోత్త క్కన్ను నిమిత్త ముజాల్గి పంపించండి!” (13) ఇక ఫోన్ మెక్ బ్యూరో, కాపివారి.

అస్త్రోలైను

వైద్యకావ్యము ననుసరించి ఖుద్దన తయారుచేయబడిన నీలుచేయబడిన బుడ్లలో నింపబడిన ఔషధమును ఇన్జక్షన్ చేయుటచే ఉబ్బుసగోగము పూర్తిగా నయమగును. పోట్ట ఖర్చులతో సహా బుడ్డి 1 కి ధర రూ॥ 15-8-0. ఉత్తరములు ఆంగ్లభాషలో వ్రాయవలెను. BANERJEE & SONS Manufacturing Chemists. 53 A, Parbati Charan Ghose Lane Bar abazar, CALCUTTA

జ్యోతిష రహస్యము

ప్రకంచమం దెల్లెలకు మిక్కిలి జ్యోతిగాంచి యనేక యోగ్యతాపత్రములను, పట్టికేట్టును పొందిన (పాపెనద ప్రకాశకారావుగారిచే రచియింపబడినది. ఈ పుస్తక మెల్లవారికిని బోధపడునట్లుగా చక్కని తెనుగులో వ్రాయబడినది. ఈ పుస్తకము చదివిన ప్రతివారుక యితరులసహాయములేకుండ తమంతిట తామే జ్యోతిషులగుదురు. ఇట్టిపుస్తకము ముందెన్నడును ప్రచురింపబడలేదు. ఈ పుస్తక ములో ననేక జ్యోతిషమహావ్యములు, అనుభవ యోగములు జ్యోతిషముజోగింపకు తెలియనట్టి నాంశములు కలవు. ఒక్క సారి చూచిన వైది వ్రాసిన సంకతులు నిజమని మీకే తెలియును. ఒకప్రతి నెల రూ 2-8-0 బం దిగున చిరునామాడ వ్రాయవల యును. కళింగ జ్యోతిషనిలయము వోడవరం, విశాఖపట్నంజిల్లా.

